

อภินันทนาการ

สำนักหอสมุด

แม่ลูกสายใยแห่งรัก

วิจิตรา จำปาสุข

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

วันลงทะเบียน... 17 ก.ย. 2558

เลขทะเบียน... 1684314

เลขเรียกหนังสือ.....

ศิลปนิพนธ์เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาออกแบบทัศนศิลป์

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

LOVING INTERCONNECTION OF MOTHER AND CHILD

An Art Thesis Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirement
for the Degree of Bachelor of Fine and Applied Arts
Program in Visual Art Design
May 2015

Copyright 2015 by Naresuan University

คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ เรื่อง แม่ลูกสายใยแห่งรัก ของ นางสาววิจิตรา จำปาสุข เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์ของมหาวิทยาลัยรัตนนคร

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ พรหมรัตน์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์สมหมาย มาอ่อน)

.....กรรมการ

(อาจารย์อาคม ทองโปร่ง)

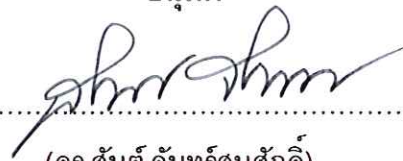
(อาจารย์จิตติ สมบูรณ์เอนก)

.....กรรมการ

(อาจารย์ชฎานิศ ชิงช่วง)

อนุมัติ

(ดร.สันต์ จันทร์สมศักดิ์)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

พฤษภาคม 2558

ประกาศคุณูปการ

ผู้สร้างสรรค์ขอกราบขอบพระคุณมารดา สมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้ความรัก ความห่วงใย กำลังใจในยามที่ท้อแท้ คอยชี้แนะแนวทางการปรับตัวในหลายๆอย่างมาโดยตลอด ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาออกแบบทัศนศิลป์ทุกท่าน และขอบคุณเพื่อนๆในสาขาทุกคนที่คอยช่วยเหลือทุกอย่าง จนศิลปนิพนธ์ชุดนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

การวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของอาจารย์ฐิติ สมบูรณ์เอนก ประธานที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ และอาจารย์สมหมาย มาอ่อน กรรมการที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาหารือ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ และสนับสนุนให้กำลังใจ แก่ผู้สร้างสรรค์มาโดยตลอด ทุกขั้นตอนของการทำศิลปนิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านมา ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ขอขอบคุณผู้ที่สนใจที่จะศึกษาศิลปะทุกท่านที่พิจารณาเห็นว่าเอกสารประกอบศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ จักสามารถสร้างแนวทางและจะเกิดประโยชน์ให้แก่ท่านๆได้ใช้สำหรับเป็น การศึกษาและสร้างสรรค์ศิลปะที่เป็นระบบในอนาคต

วิจิตรา จำปาสุข

ชื่อเรื่อง	แม่ลูกสายใยแห่งรัก
ผู้วิจัยสร้างสรรค์	วิจิตรา จำปาสุข
สถานที่ปรึกษา	อาจารย์ฐิติ สมบูรณ์เอนก
กรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์สมหมาย มาอ่อน
ประเภทสารนิพนธ์	ศิลปนิพนธ์ ศป.บ สาขาวิชาออกแบบ ทัศนศิลป์,มหาวิทยาลัยนเรศวร,2557
คำสำคัญ	ความรัก , แม่กับลูก

บทคัดย่อ

ความรัก ความผูกพันระหว่าง แม่กับลูก เป็นความรักที่บริสุทธิ์ ความรักแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีความคาดหวัง และไม่มีขอบเขต ที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตสำนึก ภายใต้รูปทรงแห่งนามธรรมที่เกิดขึ้น การประสานและเคล้าคลอของรูปร่าง แสดงความรู้สึกภายในที่ถ่ายทอดออกมาคือกิจกรรมที่ทำร่วมกันกับแม่ในวัยเยาว์ เพราะในวัยเยาว์เป็นช่วงเวลาที่เด็กสามารถจดจำได้ทุกอย่างอย่างรวดเร็ว ทั้งการสั่งสอน การมอบความรักความอบอุ่น จึงทำให้เด็กได้รับรู้ถึงความผูกพันและความรัก ที่แน่นแฟ้น

ทั้งนี้จึงทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดแนวคิดตลอดจนใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ (Imagination) เพื่อตอบสนองความคิดของตนเองและผู้สร้างสรรค์ได้นำมาถ่ายทอดแสดงความงามทางสุนทรีย์ภาพ ซึ่งเป็นเรื่องของหลักการทางศิลปะและทัศนธาตุ เพื่อตอบสนองความคิดและกระบวนการทำงานของผู้สร้างสรรค์ รวมทั้งได้ศึกษาค้นคว้ากลวิธีเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานให้สอดคล้องกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้มีความสมบูรณ์

Title	Loving Interconnection of Mother and Child
Author	Wijitra Jumpasook
Advisor	Mr.Thiti Somboonaneek
Co - Advisor	Mr.Somma Ma-on
Academic Paper	Art thesis for Bachelor of Fine and Applied Arts (Visual Art Design), Naresuan University , 2014
Keyword	Love , Mother and Child

ABSTRACT

Love and relationship between mother and son is a strong purity feeling of affection and concern each other without any condition, expectation, and illimitableness. This sentiment is inherent in consciousness under an abstract form of integrating and blending. The shape and structure of an object is the interpretation of childhood activities which had been done with mother. That kind of feelings has immediate memorized whatever was taught, loved, and cared. At the same time, the children were aware of closed kinship and love.

As stated, in order to take a response of my thought, I have used the idea and imagination to create a perfect form of sculpture which reveals an aesthetic by using art elements, technique, and procedure that go along with concept.

สารบัญ

บทที่	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
ABSTRACT.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ฉ
1 บทนำ.....	
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	2
ขอบเขตการสร้างสรรค์.....	2
คำจำกัดความ.....	3
กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	4
2 เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง.....	
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ศิลปะ.....	5
ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	6
แนวคิดด้านความหมายประติมากรรม.....	7
อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ.....	7
อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน.....	8
อิทธิพลจากปรัชญา.....	15
3 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์.....	
กระบวนการการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์.....	16
การกำหนดรูปแบบและขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์.....	22
ข้อมูลภาคเอกสารหนังสือ.....	22

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	22
การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงานสร้างสรรค์.....	23
ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์.....	25
กระบวนการจัดทำภาพแบบร่าง การสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์.....	28
วิเคราะห์แบบร่าง 3 มิติ.....	30
ขั้นตอนขยายชิ้นงาน.....	31
ผลงานศิลปนิพนธ์.....	39
4 วิเคราะห์ทัศนธาตุ.....	
ขั้นตอนการแสดงผลออกด้วยการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะ.....	48
หลักการองค์ประกอบศิลปะ.....	48
หลักวิเคราะห์รูปทรง.....	48
หลักวิเคราะห์เนื้อหา.....	57
5 บทสรุปผลการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	
บทสรุป.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	61
ประวัติผู้สร้างสรรค์.....	62

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพประกอบที่ 1 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน.....	8
ภาพประกอบที่ 2 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน.....	9
ภาพประกอบที่ 3 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน.....	10
ภาพประกอบที่ 4 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน.....	11
ภาพประกอบที่ 5 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน.....	12
ภาพประกอบที่ 6 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน.....	13
ภาพประกอบที่ 7 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน.....	14
ภาพประกอบที่ 8 แผนผังแสดงองค์ประกอบศิลปะ.....	17
ภาพประกอบที่ 9 แผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง.....	21
ภาพประกอบที่ 10 วัสดุและอุปกรณ์สำหรับสร้างโครงสร้าง.....	24
ภาพประกอบที่ 11 วัสดุและอุปกรณ์สำหรับทำพิมพ์.....	24
ภาพประกอบที่ 12 วัสดุและอุปกรณ์สำหรับขีด-แต่ง.....	24
ภาพประกอบที่ 13 ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	25
ภาพประกอบที่ 14 ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	26
ภาพประกอบที่ 15 ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	27
ภาพประกอบที่ 16 ภาพแบบร่าง 2 มิติ.....	28
ภาพประกอบที่ 17 แบบร่าง 3 มิติ ชั้นที่ 1.....	29
ภาพประกอบที่ 18 แบบร่าง 3 มิติ ชั้นที่ 2.....	29
ภาพประกอบที่ 19 แบบร่าง 3 มิติ ชั้นที่ 3.....	30
ภาพประกอบที่ 20 ขั้นตอนขึ้นโครงสร้าง.....	31
ภาพประกอบที่ 21 ขั้นตอนขึ้นดิน.....	32
ภาพประกอบที่ 22 ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์.....	33
ภาพประกอบที่ 23 ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์.....	34
ภาพประกอบที่ 24 ขั้นตอนการเปิดแม่พิมพ์ และ ควักดิน.....	35
ภาพประกอบที่ 25 ขั้นตอนทาน้ำยาล้างจานเตรียมหล่อ.....	26
ภาพประกอบที่ 26 ขั้นตอนหล่อพลาสติก.....	37
ภาพประกอบที่ 27 ขั้นตอนทาบแม่พิมพ์.....	38
ภาพประกอบที่ 28 ขั้นตอนขีด-แต่ง ชิ้นงาน.....	38

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพประกอบที่ 29 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	39
ภาพประกอบที่ 30 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	40
ภาพประกอบที่ 31 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	41
ภาพประกอบที่ 32 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	42
ภาพประกอบที่ 33 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	43
ภาพประกอบที่ 34 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	44
ภาพประกอบที่ 35 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	45
ภาพประกอบที่ 36 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	46
ภาพประกอบที่ 37 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	47
ภาพประกอบที่ 38 หลักวิเคราะห์รูปทรง.....	49
ภาพประกอบที่ 39 หลักวิเคราะห์เส้นโครงสร้าง.....	50
ภาพประกอบที่ 40 หลักวิเคราะห์เส้นรอบนอกรูปทรง.....	51
ภาพประกอบที่ 41 หลักวิเคราะห์เส้นนำสายตา.....	51
ภาพประกอบที่ 42 หลักวิเคราะห์น้ำหนัก.....	52
ภาพประกอบที่ 43 หลักวิเคราะห์พื้นที่ว่าง.....	54
ภาพประกอบที่ 44 หลักวิเคราะห์พื้นที่ว่าง.....	55
ภาพประกอบที่ 45 หลักวิเคราะห์พื้นผิว.....	56
ภาพประกอบที่ 46 หลักวิเคราะห์ทิศทาง.....	56

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ความรัก คือปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายใต้ธรรมชาติ คือสิ่งที่งดงาม ที่มนุษย์แสดงออกด้วยความผูกพัน ทะนุถนอม อ่อนโยน เป็นความบริสุทธิ์ ที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตสำนึก ความรักเป็นสัญชาตญาณที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน ตั้งแต่ รักตัวเอง รักพ่อแม่ รักคนรัก รักเพื่อน และรักเพื่อนมนุษย์ ซึ่งการแสดงออกของความรักแต่ละคนก็จะมี การแสดงออกที่แตกต่างกันออกไป

ครอบครัว เป็นสถาบันเล็กที่สุดของสังคมแต่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสมาชิกให้สังคม ประเทศชาติ ครอบครัวเป็นบ้านแรกที่หล่อหลอมลักษณะนิสัย การสั่งสอน และพฤติกรรมของเรา เพราะตั้งแต่เด็กจนเติบโต ช่วงเยาว์วัย คือช่วงที่จะซึมซับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว สิ่งที่สั่งสอน และจดจำได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น พฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวจะก่อให้เกิดความรักความผูกพันกันทำให้เด็กเห็นถึงคุณค่าของความรักนั่นเอง

จนเป็นเหตุแห่งความบังคาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ความผูกพัน โดยนำเรื่องราวที่เคยได้ประสบตั้งแต่เด็กหรือกิจกรรมต่างๆที่ทำร่วมกันกับผู้เป็นแม่ ซึ่งในกิจกรรมทุกอย่างล้วนแฝงด้วยการอบรมสั่งสอน และสร้างความรักที่แน่นแฟ้นก่อให้เกิดเป็นสายใยแห่งรัก ระหว่างแม่กับลูก และสิ่งนี้จึงเป็นความบังคาลใจ ให้เกิดเป็นจินตนาการในการสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์นี้

2. วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

2.1 เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้ากระบวนการ ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนำไปสู่การบันทึกผล การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ให้อย่างเป็นระบบในรูปเอกสารภาคศิลปะนิพนธ์

2.2 ต้องการนำเสนอความสัมพันธ์ และสอดคล้องถึงรูปทรงที่บ่งบอกถึงการแสดงความรัก แสดงความงดงามแห่งธรรมชาติ ของความรักระหว่างแม่กับลูก

2.3 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการการสร้างสรรค์ ตอบสนองความคิดและ ความรู้สึก แสดงออกออกถึงคุณค่าทางศิลปะในรูปแบบผลงานประติมากรรมสร้างสรรค์

3. ขอบเขตของการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์งานที่เป็นศิลปะนิพนธ์นี้ ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดขอบเขตการสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ผลงานมีลักษณะเป็นประติมากรรม 3 มิติ จำนวน 3 ชิ้น

2. เป็นประติมากรรมในลักษณะรูปแบบสัจนิยม (Realism)

3. แสดงรูปแบบ เนื้อหา และเทคนิคเฉพาะตัวทางประติมากรรมเทคนิคปั้นหล่อ

4. ผลงานประติมากรรมจะแสดงสุนทรีภาพทางด้านอารมณ์และความรู้สึกผ่านรูปทรงที่แสดงออกถึงความรักความผูกพันของแม่กับลูก

3.1 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

3.1.1 ศึกษาลักษณะ รูปร่าง รูปทรง ในการแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึกเพื่อนำไปเป็นส่วนประกอบในการกำหนดเนื้อหา และความหมายในงานประติมากรรมรูปแบบสัจนิยม

3.1.2 วิเคราะห์เหตุผล และเนื้อหาของรูปทรงในเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกของแต่ละท่าทาง

3.2 ขอบเขตด้านรูปแบบ

ผู้สร้างสรรค์มุ่งเน้นสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมรูปแบบสัจนิยม (Realism) ที่ได้นำเสนอผ่านทัศนธาตุทางศิลปะ คือ รูปร่าง รูปทรง จังหวะ พื้นผิว พื้นที่ว่าง และความกลมของปริมาตร (volume) เพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงที่มีรูปแบบเฉพาะตน

3.3 ขอบเขตด้านกระบวนการสร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมโดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับจังหวะท่าทาง ที่นำเสนอผ่านรูปแบบของรูปทรง ระบาย พื้นผิว ที่มีความเรียบและกลมของปริมาตร (Volume) เพื่อให้งานประติมากรรมดูมีชีวิตและความอบอุ่นที่บ่งบอกถึงแนวเรื่องของงานประติมากรรมที่ผู้สร้างสรรค์จะสื่อ

4. คำจำกัดความ

ความรัก คือ อารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเสน่หาและความผูกพันทางอารมณ์อย่างแรงกล้า ในบริบททางปรัชญา ความรักเป็นคุณธรรมแสดงออกซึ่งความเมตตา ความเห็นอกเห็นใจ และความเสน่หาทั้งหมดของมนุษย์ ความรักเป็นแก่นของหลายศาสนา อย่างเช่นในวลี "พระเจ้าเป็นความรัก" ของศาสนาคริสต์ ความรักยังอาจอธิบายได้ว่าเป็นพฤติกรรมต่อตนเองหรือผู้อื่นที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเห็นอกเห็นใจ หรือความเสน่หา

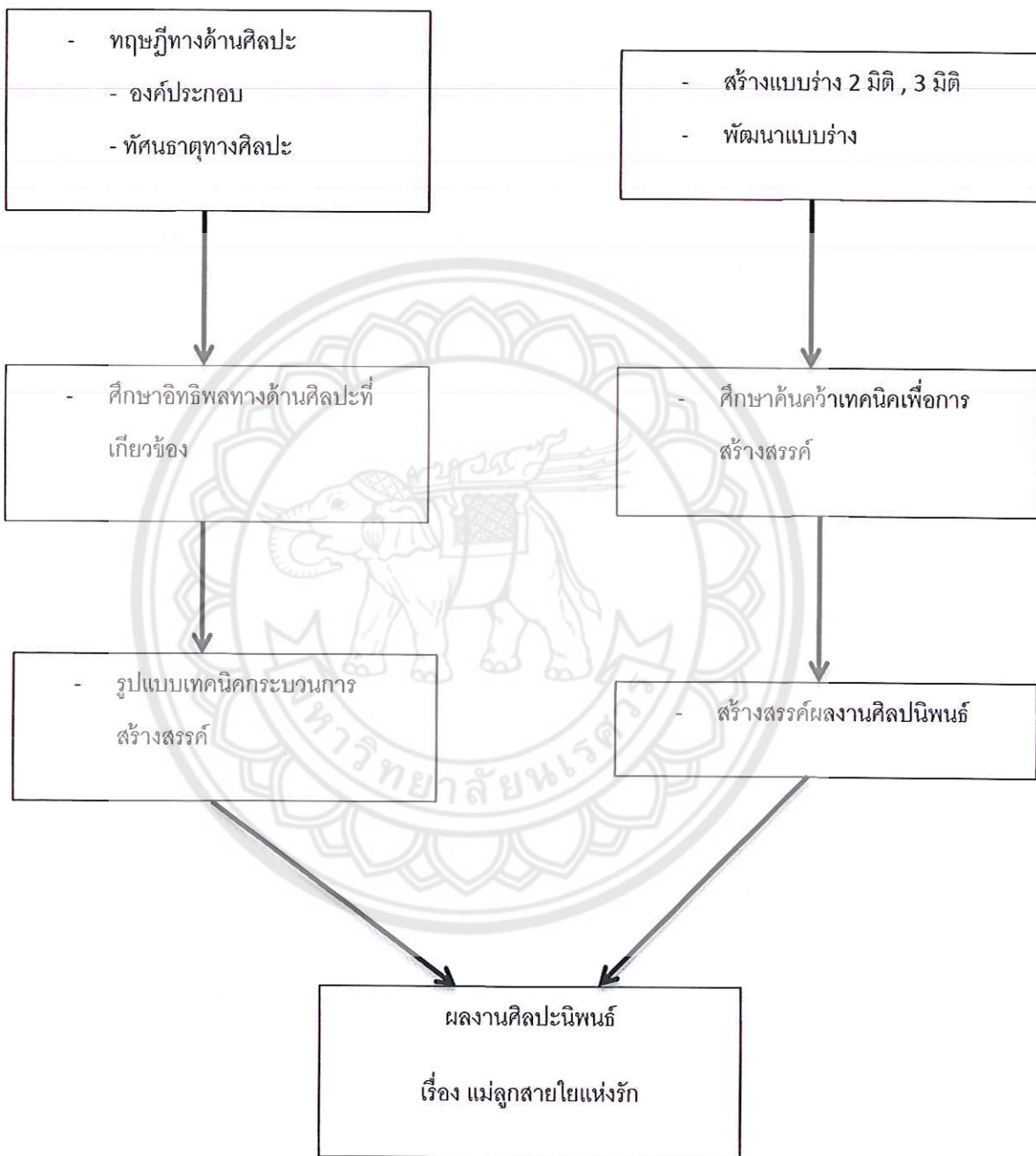
ความรักระหว่างแม่ลูก คือ ความรักที่แนบแน่นลึกซึ้งเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิเป็นต้นมาตราบจนวันตายมนุษย์ ถือว่า ความรักที่แม่มีต่อลูกนั้น เป็นความรักที่ยิ่งใหญ่เป็นความผูกพันที่ไม่มีสิ่งใดมาทำลายได้ สิ่งเหล่านี้มีอยู่ในชีวิตจิตใจมนุษย์ของทุกคน เพราะมนุษย์ทุกคนไม่เป็นแม่ก็ต้องเป็นลูกจึงต้องมีความรักในฐานะแม่หรือลูกกันทุกคน

สัมพันธภาพ คือ ความผูกพัน ความเกี่ยวข้อง

5. กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ศึกษาข้อมูลและกระบวนการการสร้างสรรค์

กระบวนการสร้างสรรค์

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ศิลปะ

ทุกสิ่งในธรรมชาติล้วนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีชีวิตชนิดหนึ่ง เป็นสัตว์ผู้ที่มีปัญญา มีปรัชญา จิตวิทยา แยกแยะคำว่าความรักได้ ความรัก คือ ปรากฏการณ์หนึ่งที่ธรรมชาตินั้นสร้างมาควบคู่กัน ความรักเป็นความรู้สึกที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ คือสิ่งที่งดงาม สิ่งที่แสดงออกด้วยความผูกพัน ความผูกพันระหว่างบุคคลขึ้นไป เช่น แม่กับลูก ผู้หญิง-ผู้ชาย พี่-น้อง ครอบครัว รวมไปถึงกลุ่มเพื่อน

ความผูกพันระหว่าง แม่กับลูก เป็นความรักบริสุทธิ์ ความรักแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีความคาดหวัง และไม่มีขอบเขต ที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตสำนึก ภายใต้รูปทรงแห่งนามธรรมที่เกิดขึ้น การประสานและเคล้าคลอของรูปร่าง แสดงความรู้สึกภายใน ช่วยสร้างจินตนาการแรงกระตุ้น แรงผลักดัน และเติมเปี่ยมไปด้วยพลังให้มีกำลังในการดำเนินชีวิต

ในการสร้างสรรค์นี้ ผู้สร้างสรรค์เองนี้ใช้ประสบการณ์ ที่รู้สึกถึงพลังแห่งความรัก ความผูกพันจากบุคคลที่ 2 นั่นคือ ความจากแม่ที่มีให้ลูก ดังนั้นผู้สร้างสรรค์เองจึงได้นำเอาการพฤติกรรมมาแสดงออกบางอย่าง เช่น อากัปกิริยาต่างๆตอนอยู่กับแม่ กิจกรรมที่ได้ทำร่วมกันในวัยเยาว์ ซึ่งในสื่อความหมายออกมาเป็นการสั่งสอน เพราะในวัยเยาว์เป็นช่วงเวลาที่เด็กสามารถจดจำได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้เด็กได้รับรู้ถึงความผูกพันและความรัก สายสัมพันธ์ระหว่างผู้เป็นแม่และลูก การเล่าเรื่องราวจะเป็นการสั่งสมความรู้และก่อให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนม สายใยรักอันลึกซึ้งที่แม่กับลูกที่ให้แก่กัน มาเป็นแรงบันดาลใจในการถ่ายทอดเป็นผลงานศิลปะในรูปแบบของงานประติมากรรม รูปแบบสัจนิยม (Realism) และเป็นส่วนที่สำคัญจำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงานนี้

ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้นำเอาความหมายของคำว่าศิลปะจากนักปรัชญามาอิงเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ ดังนี้

เฮอเบิร์ต รีด (Herbert Read 1893) นักวิจารณ์ศิลปะชั้นนำชาวอังกฤษได้ให้นิยามความหมายของศิลปะไว้ว่า " ศิลปะคือการแสดงออก " (ART is expression) โดยยึดหลักว่า อารมณ์และความรู้สึกเป็นสิ่งผลักดันให้เกิดการแสดงออกมาทางศิลปะ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (C. Feroei, พ.ศ. 2435-2505) ได้ให้ความหมายของศิลปะไว้ว่า " ศิลปะหมายถึง งานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้ความพยายามด้วยมือและด้วยความคิด "

ศิลปะ คือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก สติปัญญา ความคิด และความงาม (ชลูด นิมเสมอ, 2534)

ดังนั้นศิลปะจึงเป็นตัวแทนของการแสดงออกถึงความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ ที่บ่งบอกถึงความคิดที่อยู่ภายในจิตใต้สำนึก ผลงานจะต้องแสดงออกถึงความรัก ความอ่อนโยน ความแน่นแฟ้น ความผูกพันจากแม่ที่มีให้กับลูก เพื่อตอบสนองอารมณ์ ความรู้สึกภายใน และถ่ายทอดออกมาเป็นรูปแบบผลงานประติกรรมที่ต้องใช้ความพยายามด้วยมือ ด้วยความคิด ความพากเพียรผู้สร้างสรรค์เอง

ในทัศนคติของผู้สร้างสรรค์เอง เชื่อว่า ความรักที่ยิ่งใหญ่ที่หาที่เปรียบไม่ได้คือความรักของคนที่เราเรียกเขาว่าแม่ เพราะการได้รับความรักที่บริสุทธิ์จากใครสักคน เหมือนได้รับของขวัญที่ดีที่สุด เป็นสิ่งตอบแทนแห่งความรู้สึกความบริสุทธิ์ ความบอบบาง ความอ่อนโยน ฯลฯ เช่นเดียวกับผลงานของผู้สร้างสรรค์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง แม่-ลูก ผ่านรูปทรงที่รับรู้ถึงความรู้สึกต่างที่เกิดขึ้น แสดงความผูกพันที่ใช้ volume แสดงถึงความเต็มเปี่ยมด้วยรักและประสานสัมพันธ์ให้ความรู้สึกถึงความอบอุ่น

แนวคิดด้านความหมายของประติมากรรม

เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ จึงได้ศึกษาความหมายของคำว่าประติมากรรมมาเป็นพื้นฐานของรูปแบบการสร้างสรรค์ ดังนี้

กำจร สุนพงษ์ศรี ได้ให้ความหมายว่า “ประติมากรรม คือสิ่งหนึ่งในการกระทำของมนุษย์ซึ่งมีลักษณะกินเนื้อที่ในอากาศเป็นรูปทรงต่างๆมีทั้งที่ต้องการเรื่อง ของปริมาตร และไม่ต้องการ”

(กำจร สุนพงษ์ศรี, 2523 , น.101)

วิเชียร อินทรกระทิก กล่าวว่่า “ประติมากรรมถือเป็น ศิลปะที่มีรูปลักษณะกินระวางพื้นที่ในอากาศ (space art) คือมีสามมิติ หรือศิลปะรูปทรง(plastic art) อันเป็นคุณสมบัติทุกชนิดที่เป็นทัศนศิลป์(visual art)” (วิเชียร อินทรกระทิก, 2539, น.7)

พยุร โมสิกรัตน์ ให้ความหมายของคำว่าประติมากรรมว่า “ศิลปกรรมที่มีรูปร่างสามมิติโดยใช้กรรมวิธีแกะสลัก ปั้นหล่อหรือ ผสมผสานกรรมวิธีต่างๆประติมากรรมจึงมีลักษณะเป็นร่องหรือเว้าเข้าไปในเนื้อวัตถุ หรือนูนขึ้นมาจากผิวระนาบของวัตถุ หรือเป็นแท่งเป็นก้อนที่เห็นได้รอบตัว” (พยุร โมสิกรัตน์ : คู่มือการศึกษาชุดวิชาศิลปะกับสังคมกับสังคมไทย, 2548, น.88)

อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ

ลัทธิทางศิลปะที่ผู้สร้างสรรค์ได้รับอิทธิพลเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ขึ้น คือ

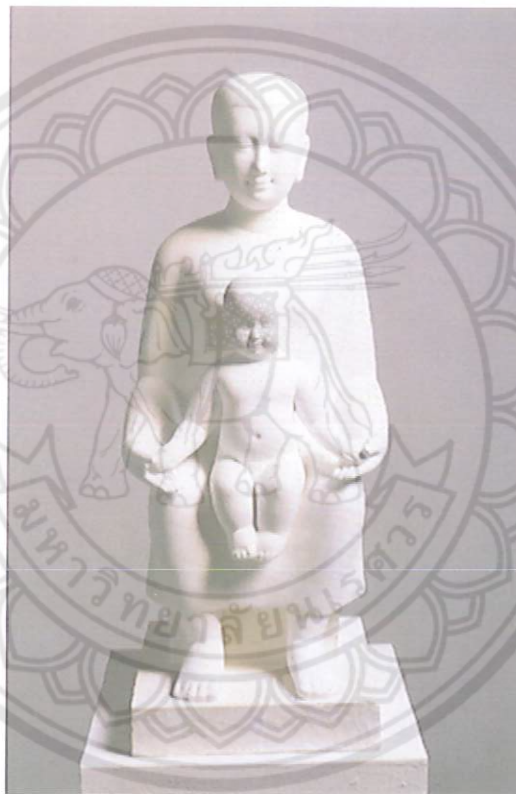
สำนิยม (Realism)

สำนิยมมีความเชื่อว่าผัสสะหรือประสบการณ์มีส่วนเข้าถึงความจริงได้เช่นกัน สิ่งที่เรารู้โดยตรงจากประสบการณ์นั้นไม่ขึ้นอยู่กับจิตของผู้รับรู้ กล่าวคือ จิตของผู้รับรู้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบของความจริงสิ่งที่ปรากฏต่อประสาทสัมผัสของเราอย่างไร ความจริงก็เป็นอย่างนั้นไม่มีความแตกต่างระหว่างสภาพที่ปรากฏกับสภาพที่เป็นจริงอาจจะมึบางอย่างที่เราสัมผัสของเราจับไม่ได้ เพราะประสาทสัมผัสของเรามีขอบเขตจำกัดในการรับรู้ บางครั้งมนุษย์ต้องสร้างเครื่องมือขึ้นมาช่วยขยายความสามารถของประสาทสัมผัสเพื่อให้รู้ความจริงได้มากขึ้น

อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน

ศิลปินที่ให้อิทธิพลทางความคิดของผู้สร้างสรรค์

อาจารย์นนทิวรรณ จันทนะผะลิน ผู้สร้างสรรค์เองรู้สึกประทับใจที่ว่า "ความสัมพันธ์ของเส้น และปริมาตรอันกลมกลืนงดงามโดยนำเสนอผ่านความรู้สึกอารมณ์ความปรารถนา เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงความเป็นจริงของธรรมชาติ" ชื่นชม และชอบในผลงานประติมากรรมของท่านที่ลักษณะเด่น คือ รูปทรง (Form) ที่แสดงถึงความอบอุ่น อิ่มเอิบ นุ่มนวล การโอบกอดและสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างรูปแบบที่สมบูรณ์ ผู้สร้างสรรค์จึงหยิบเอารูปแบบงานมาสร้างสรรค์เป็นผลงานของตัวเอง

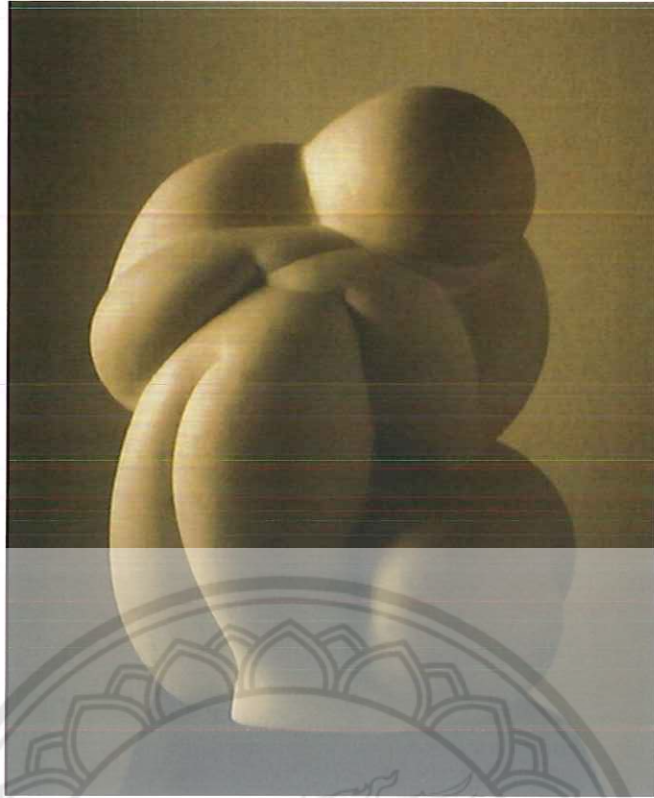
ภาพประกอบที่ 1 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน

ศิลปิน : นนทิวรรณ จันทนะผะลิน/Nonthivathn Chandhanaphalin

ชื่อผลงาน : แม่พระของลูก,2548

เทคนิค : พลาสติก

ขนาด : 25 x 28 x70 ซม.

ภาพประกอบที่ 2 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน

ศิลปิน : นนทิวรรณ จันทนะผะลิน

ชื่อผลงาน : รูปทรง & ปริมาตร / Form & Mass

เทคนิค : plaster bronze

ขนาด : 53 x 43 x 38 cm.

อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ ผู้สร้างสรรค์มีความประทับใจในผลงานที่มีความโดดเด่นในงาน
ประติมากรรมไทยมาเป็นแนวทางในการสร้างผลงานจึงทำให้ผลงานของอาจารย์ยังคงมีเส้นที่อ่อนหวาน
และมีปริมาตรที่นุ่มนวลอímเอิบ

ภาพประกอบที่ 3 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน

ศิลปิน : อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ

ชื่อผลงาน : "แม่กับลูก หรือ แม่กับลูก"

เทคนิค : ประติมากรรมสำริด

ภาพประกอบที่ 4 อธิพลที่ได้รับจากศิลปิน

ศิลปิน อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ

ชื่อผลงาน วันเด็ก , 2505

เทคนิค บรอนซ์

ขนาด 47 x 80 ซม.

ภาพประกอบที่ 5 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน

ศิลปิน : อาจารย์เสาวภา วิเชียรเขตต์

ชื่อผลงาน : รักของแม่ , 2529-2530

เทคนิค : บรอนซ์

ขนาด : สูง 113 ซม.

ภาพประกอบที่ 6 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน

ศิลปิน : อาจารย์เสาวภา วิเชียรเขตต์

ชื่อผลงาน : Star raising , 2002

เทคนิค : Bronze

ขนาด : 21.5 x 34 cm

ภาพประกอบที่ 7 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน

ศิลปิน : อาจารย์เสาวภา วิเชียรเขตต์

ชื่องาน : สายใยแห่งชีวิต , 2544

เทคนิค : -

ขนาด : สูง 66 ซม

อิทธิพลที่ได้รับจากปรัชญา

(กำจร สุนพงษ์ศรี, 2555, น.114) เบนเนเด็คโต โกรเซ่ (ค.ศ. 1866-1952) โกรเซ่ มีความเชื่อในคติเพื่อศิลปะมาก มีทรรศนะว่าศิลปะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งภายใน ซึ่งไม่สามารถบรรยายให้รู้ด้วยวิธีอื่นได้ นอกเสียจากต้องสร้างเป็นงานศิลปะ โกรเซ่ ได้แสดงความเห็นอีกว่า “งานศิลปะคือการแสดงออกทางจิตของการเห็นจากภายในด้วยอชฌัตติกญาณ อชฌัตติกญาณ คือ ลักษณะคล้ายอวัยวะในการรับรู้ เช่น ทางตา (intuition) ดังนั้น

งานศิลปะก็คือการสำแดงออกของจิตสังเคราะห์.....งานศิลปะคือสัญชาตญาณและการแสดงออก
สัญชาตญาณก็คือการแสดงออกทางศิลปะ ความพึงพอใจต่องานศิลปะก็คือการแสดงสัญชาตญาณ”

จากปรัชญา ดังกล่าว ส่งผลให้เกิดอิทธิพลทางการแสดงออกที่ว่า การอธิบายแนวความคิดให้คนอื่น โดยการสร้างสรรค์ออกมาเป็นงานศิลปะ เป็นการบรรยายให้บุคคลอื่นได้รู้โดยตรงโดยไม่ต้องอธิบายเป็นคำพูด ซึ่งผู้สร้างสรรค์เองได้นำมาเป็นผลงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน

(กำจร สุนพงษ์ศรี, 2555, น.116) ลีโอ ตอลสตอย (ค.ศ. 1828-1910) งานศิลปะคือกิจกรรมที่เกิดจากมนุษย์ที่ต้องแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นสัญลักษณ์ต่างๆ ให้ประจักษ์ไม่ว่าจะเป็นวิธีใดหรือแบบใดก็ได้ ตอลสตอย ให้ความเห็นต่อว่า “การสร้างสรรคงานศิลปะที่มีคุณค่าได้นั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 3 ประการ คือ 1.ระดับความบริสุทธิ์ใจของศิลปิน โดยพิจารณาจากการสำแดงออกความต้องการในสิ่งที่แฝงอยู่ในความรู้สึก 2. ระดับของอัตลักษณ์ของความเป็นปัจเจกบุคคลที่ถ่ายทอดสื่อสารของความรู้สึก และ 3. สุนทรียะที่พวกเขาต้องการสำแดงออกซึ่งทั้งหมดเขาให้ความสำคัญเรื่องข้อที่ 1 มาก”

จากปรัชญาของ ตอลสตอย ส่งผลให้เกิดอิทธิพลทางความคิดของผู้สร้างสรรค์ที่ว่า ศิลปะคือสิ่งที่สำแดงความรู้สึกที่แฝงอยู่ในจิตได้สำนึก แสดงถึงอัตลักษณ์ ที่จะถ่ายทอดสื่อสารออกมาผ่านความจริงออกมาผสมผสานเกิดเป็นรูปแบบงานในเชิงสัญลักษณ์ที่เป็นอัตลักษณ์ให้แก่ผู้สร้างสรรค์

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ได้แก่ ทศนคติเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินรวมทั้งทางศิลปกรรม ตลอดจนอิทธิพลที่ได้รับความรักจากคนในครอบครัว จากแม่ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ได้ก่อให้เกิด แนวความคิดและการกำหนดรูปแบบของผลงาน ในการแสดงออกที่มีความบันเทิงใจจากความรัก ความผูกพัน ที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆที่เคยได้ทำร่วมกันกับแม่ ซึ่งสอดคล้องกับความรู้สึก และจินตนาการส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์ จึงเป็นที่มาของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ในครั้งนี้

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานการสร้างสรรคศิลปะนิพนธ์

การสร้างสรรคงานทัศนศิลป์ ชื่อ "แม่ลูกสายใยแห่งรัก" ของผู้สร้างสรรคชุดนี้ เป็นการแสดงออกถึงลักษณะผลงานศิลปะประเภทงานประติมากรรม ลักษณะผลงานเป็นแบบ รูปแบบสัจนิยม (Realism) จนเป็นเหตุแห่งความบังดาลใจในการสร้างสรรคผลงานประติมากรรม ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ความผูกพัน โดยนำเรื่องราวที่เคยได้ประสบตั้งแต่เด็กหรือกิจกรรมต่างๆที่ได้ทำร่วมกันกับผู้เป็นแม่ ซึ่งในกิจกรรมทุกอย่างล้วนแฝงด้วยการอบรมสั่งสอน และสร้างความรักที่แน่นแฟ้นก่อให้เกิดเป็นสายใยแห่งรักระหว่างแม่กับลูก และสิ่งนี้จึงเป็นความบังดาลใจ ให้เกิดเป็นจินตนาการในการสร้างสรรคศิลปะนิพนธ์นี้ โดยการประสานทัศนธาตุทางศิลปะต่างๆเข้าด้วยกัน ด้วยกลวิธี ปั้น-หล่อปูนปลาสเตอร์ โดยกระบวนการการสร้างสรรคได้กำหนดเป็นลำดับขั้นตอนคือเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจัดทำภาพแบบร่างและแบบปรับปรุงแก้ไข ขยายขึ้นผลงานจริงจากแบบร่าง 2 มิติ 3 มิติ และปฏิบัติงานจริงจนเสร็จสมบูรณ์

กระบวนการสร้างสรรคศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ เป็นการศึกษา การค้นคว้า ทดลองการสร้างสรรคศิลปะในเชิงวิชาการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการบันทึกข้อมูลการค้นคว้าและผลสำเร็จต่างๆที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวความรู้สำหรับนำไปพัฒนาการสร้างสรรคศิลปะต่อไป

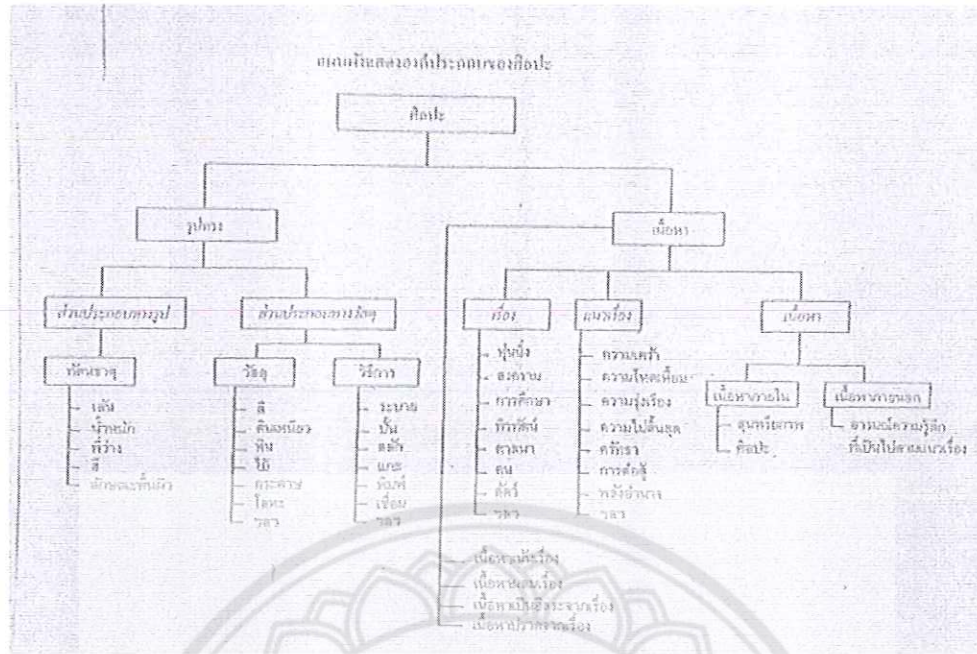
กระบวนการสร้างสรรคผลงานศิลปะนิพนธ์

1. ขั้นตอนการศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูล

1.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านรูปแบบเนื้อหา

สายใยความรักระหว่างแม่กับลูก ผู้สร้างสรรคได้นำเอาประสบการณ์โดยตรงที่ได้รับจากความผูกพันความรักที่แน่นแฟ้น กิจกรรมต่างๆที่เคยทำร่วมกันกับแม่ ก่อให้เกิดมุมมองด้านความคิด และจินตนาการในการสร้างสรรค ดังนั้นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรคหลายอย่างจึงเกิดจากประสบการณ์ที่ได้ประสบในชีวิตของผู้สร้างสรรคเอง และจึงนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรคเพื่อความเหมาะสมในด้านรูปแบบและเนื้อหาที่มีแนวคิดของผู้สร้างสรรคเป็นตัวกำหนดรูปทรงในตัวผลงาน

1.2 หลักการและแผนผังแสดงองค์ประกอบของศิลปะ

ภาพประกอบที่ 8 แผนผังแสดงองค์ประกอบศิลปะ

ที่มา : องค์ประกอบศิลปะ, ชะลูด นิ่มเสมอ (2531)

ศิลปะคือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการแสดงการเป็นตัวแทนของชีวิต โดยเลียนแบบรูปทรงจากธรรมชาติเพื่อแสดงแก่นสารที่มีอยู่ในสิ่งต่างๆ หรือรูปทรงนั้นๆ มากกว่าเพียงเพื่อการเลียนแบบรูปร่างรูปทรงภายนอกสิ่งนั้นๆ จะเห็นได้ว่าศิลปะนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งได้แก่โครงสร้างทางวัตถุที่มองเห็นได้ หรือรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสส่วนหนึ่ง กับส่วนที่เป็นการแสดงออกอันเป็นผลที่เกิดจากโครงสร้างทางวัตถุนั้นอีกส่วนหนึ่ง เราเรียกว่าองค์ประกอบส่วนแรกว่า รูปทรง หรือองค์ประกอบทางรูปธรรมและส่วนหลังที่เรียกว่า เนื้อหา หรือองค์ประกอบทางนามธรรม ดังนั้นองค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างศิลปะก็คือ รูปทรงกับเนื้อหา

3. สี (Color) หมายถึง ทักษะที่ที่มีคุณลักษณะของทัศนธาตุทั้งหลายรวมกันครบถ้วน คือ มีเส้น น้ำหนัก ที่ว่าง และลักษณะพื้นผิว นอกจากนั้นยังมีคุณลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นอีก 2 ประการ คือ ความเป็นสี น้ำหนักของสีและความจัดของสี
4. ลักษณะผิว (Texture) หมายถึง ลักษณะบริเวณพื้นผิวของสิ่งต่างๆที่เมื่อสัมผัสจับต้องหรือเมื่อเห็นแล้วรู้สึกได้ว่าหยาบ ละเอียด มัน ด้าน ขรุขระ เป็นเส้น เป็นจุด เป็นก้ำมะหยี่ ฯลฯ ลักษณะพื้นผิวมี 2 ชนิดคือ
  - ลักษณะผิวที่จับต้องได้ เช่น กระดาษ ทนายน แก้ว ฯลฯ
  - ลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น เมื่อมองดูจะรู้สึกว่าหยาบหรือละเอียด แต่เมื่อสัมผัสจับต้องเข้าจริงกลับเป็นพื้นผิวเรียบๆ

โครงสร้างทางวัตถุ

วัสดุ (material) หมายถึง วัสดุที่ใช้ในสัมพันธ์ภาพแห่งความรัก การสร้างรูปแบบ เช่น สี ดินเหนียว ไม้ กระดาษ ผ้า โลหะ ฯลฯ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ชุด วัสดุที่ผู้สร้างสรรค์คือดินเหนียวและปูนปลาสเตอร์

1. ดินเหนียว (Clay) เป็นดินเนื้อละเอียด ซึ่งมีคุณสมบัติ ที่บ่มน้ำ เหนียว เมื่อให้น้ำในปริมาณที่เหมาะสม จะสามารถนำมาปั้นเป็นรูปทรงต่าง ๆ ได้ เมื่อนำไปเผาจะแปรสภาพเป็นวัตถุแข็ง ไม่เปลี่ยนรูป
2. ปูนปลาสเตอร์ (Plaster) คือปูนที่ใช้ทำประโยชน์หลายอย่างเช่น วัสดุก่อสร้างปูนปลาสเตอร์เริ่มที่จะนำมาใช้อย่างกว้างขวางนอกอุตสาหกรรมก่อสร้าง อาทิเช่น การนำมาใช้ในอุตสาหกรรมเซรามิก สุขภัณฑ์, เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร, เครื่องประดับ, ในวงการทันตกรรม, การหล่อโลหะ, เครื่องประดับ, เครื่องมือการแพทย์, เครื่องสำอางและอีกหลายๆ คุณสมบัติหลักที่ทำให้นิยมใช้งานก็คือความสามารถที่จะแข็งตัวได้รูปตามแม่พิมพ์ที่ใช้ โดยที่มีการเปลี่ยนแปลงขนาดเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

กลวิธี (Technic) หมายถึง วิธีการเฉพาะในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เช่น การระบาย การปั้น การแกะ การตัดปะ การเชื่อมต่อ ฯลฯ กลวิธีที่ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานคือ การปั้น การปั้น คือ การนำเอาวัสดุอ่อนที่สามารถรวมกันได้ หรือแบ่งแยกออกจากกันได้ เช่น ดินเหนียว ดินน้ำมัน ขี้ผึ้ง มาตกแต่งทำเป็นรูปทรงต่าง ๆ ตามต้องการ โดยใช้วิธี ขยำ บีบ นวด ตัด ขัด ขูด ปะ เป็นต้น

ประเภทของงานปั้น งานปั้นแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

- 1.งานปั้นแบบนูนต่ำ เป็นรูปปั้นที่มีแผ่นหลังรองรับ และภาพจะนูนสูงขึ้นมาจากพื้นเพียงเล็กน้อย มองเห็นด้านหน้าได้เพียงด้านเดียว เช่น เหรียญต่าง ๆ พระเครื่องที่มีลักษณะเป็นเหรียญ เป็นต้น
- 2.งานปั้นแบบนูนสูง เป็นรูปปั้นที่มีแผ่นหลังรองรับ คล้ายรูปปั้นนูนต่ำ แต่ภาพจะนูนสูงขึ้นมาจากพื้นรองรับมากกว่า และมีการลดหลั่นตามความเหมาะสม เช่น รูปประดับฝาผนัง เป็นต้น
- 3.งานปั้นแบบลอยตัว เป็นรูปปั้นที่สามารถมองเห็นได้ทุกด้านโดยรอบ มีลักษณะเป็นภาพ 3 มิติ ส่วนมากมักจะมีฐานเพื่อสามารถวางตั้งกับพื้นได้

เนื้อหา

เนื้อหา (Content) คือองค์ประกอบที่เป็นนามธรรม หรือโครงสร้างทางจิต ตรงกันข้ามกับส่วนที่เป็นรูปทรง หมายถึงผลที่ได้รับจากงานศิลปะ ส่วนที่เป็นนามธรรมนั้นนอกจากเนื้อหาแล้วยังมี เรื่อง (Subject) และ แนวเรื่อง (Theme) รวมอยู่ด้วยทั้ง 3 ส่วนนี้ต่างก็มีความเชื่อมโยงและซ้อนทับกันอยู่

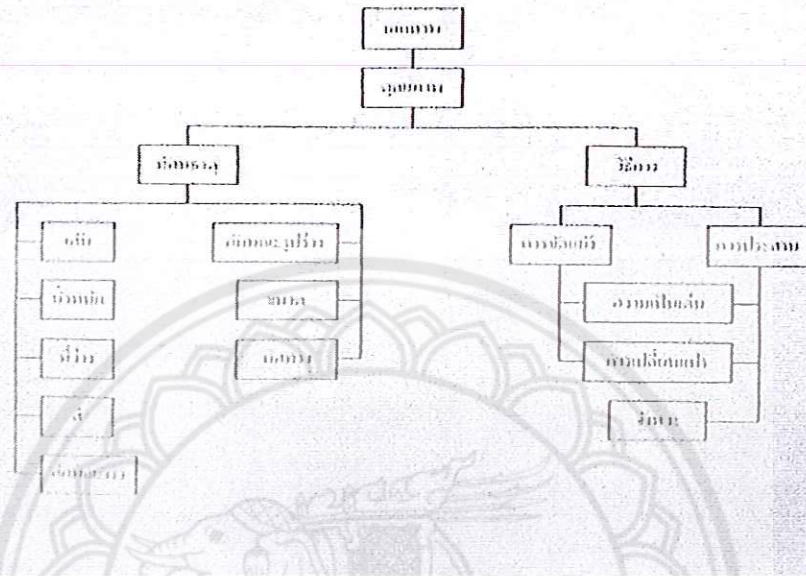
1. เรื่อง หมายถึง สิ่งที่ศิลปินสรรหามาเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ชิ้นงานศิลปะรูปธรรม เช่น คน สัตว์ สิ่งของ ศาสนา ฯลฯ หรือหมายถึง "ภาพนี้เกี่ยวกับอะไร"
2. แนวเรื่อง หมายถึง เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบทางด้านนามธรรมของรูปงานศิลปะที่เน้นความคิด (Concept) ของศิลปินที่มีต่อเรื่องหรือรูปทรง เป็นเนื้อหาสาระหรือแนวทางของการสร้างสรรค์มากกว่าเนื้อเรื่อง เช่น ความรัก ความเศร้า ศรัทธา การต่อสู้ดิ้นรน ฯลฯ
3. เนื้อหา คือ ความหมายของงานศิลปะที่แสดงออกผ่านรูปทรงทางศิลปะ (Artistic Form) เนื้อหาของงานศิลปะแบบรูปธรรมเกิดจากประสานกันอย่างมีเอกภาพของเรื่อง แนวเรื่อง และรูปทรง

เนื้อหาแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. เนื้อหาภายใน หรือเนื้อหาทางรูปทรง เป็นเนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุในรูปทรงเป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรง ทัศนธาตุที่ผู้สร้างสรรค์ใช้ในงาน คือ เส้น น้ำหนัก ที่ว่าง และพื้นผิว
2. เนื้อหาภายนอก ข้อมูลที่เป็นผลศึกษาทางการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ เช่น ความทุกข์ ความสุข ความเศร้า ดีใจ เสียใจ ผ่านสีระของมนุษย์ การแสดงความรู้สึกนึกคิดผ่านทางท่าทางของมนุษย์ในรูปแบบการแสดงความรัก ความอบอุ่นของแม่มีให้กับลูก โดยการแสดง

ความรู้สึกเป็นด้านบวก (Positive) เป็นความหมายของเรื่องและแนวเรื่องที่เปลือออกมาโดยรูปทรง

1.3 หลักการและแผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง

ภาพประกอบที่ 9 แผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง

ที่มา : หนังสือองค์ประกอบศิลปะ, ชะลูด นิ่มเสมอ (2530:208)

การสร้างสรรคศิลป์นิพนธ์ เรื่อง สัมพันธภาพแห่งความรัก ชัดนี้ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมให้เกิดเอกภาพ ซึ่งมีหลักองค์ประกอบและวิธีการสร้างดังต่อไปนี้

1. เอกภาพ หมายถึง การประสานหรือการจัดระเบียบของส่วนต่างๆให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขึ้น เพื่อผลรวมอันหนึ่งที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดเอกภาพด้วยการสร้างเนื้อหาที่เป็นนามธรรมและรูปทรงที่เป็นรูปธรรมเข้าไว้ด้วยกัน
2. ดุลยภาพ หมายถึง การถ่วงน้ำหนักที่เท่ากันทั้งสองข้างของสิ่งหรือรูปทรง เกิดจากการถ่วงดุลของสิ่งที่ขัดแย้งกัน และจากการรวมตัวหรือการซ้ำของสิ่งที่เหมือนกันทั้ง 2 ข้าง ดุลยภาพมี 2 รูปแบบคือ ดุลยภาพแบบสมมาตร หรือความสมดุลซ้ายขวาเท่ากัน และดุลยภาพแบบอสมมาตร หรือความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้แบบดุลยภาพแบบสมมาตรเพื่อให้ความรู้สึกถึงการนิ่งสงบ เพื่อตอบสนองความรู้สึกถึงความอบอุ่น ความเอื้ออาทร ความรัก โดยการให้น้ำหนักและปริมาตร ที่กลมกลืน

3. **จังหวะ** หมายถึง การซ้ำที่เป็นระเบียบ ซ้ำซ้อนจนเกิดเป็นรูปทรงของศิลปะ ซึ่งจังหวะในทางศิลปะ คือ การเน้น การผ่อน การคลายสลับกันของทัศนธาตุต่างๆ เพื่อให้เกิดเอกภาพที่มีชีวิตชีวา การเกิดจังหวะมี 2 ลักษณะ คือ เกิดจากการซ้ำของหน่วยหรือสลับกันของหน่วยช่องไฟ และเกิดจากการเลื่อนไหลที่ต่อเนื่องของเส้นน้ำหนัก สี และรูปทรง

2. การกำหนดรูปแบบและขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์

2.1 การศึกษาค้นคว้า ข้อมูล เอกสารและภาพถ่าย

2.1.1 ข้อมูลภาคเอกสารหนังสือ

ผู้สร้างสรรค์ได้ค้นคว้าข้อมูลจากตำราหนังสือเอกสารทางวิชาการอันเป็นข้อมูลเบื้องต้นและที่มาของเทคนิคในการสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

- 1) หนังสือองค์ประกอบศิลปะ ผู้แต่ง อาจารย์ชุต นิมเสมอ
- 2) หนังสือสุนทรียศาสตร์ ผู้แต่ง ดร.จี. ศรีนิวาสน์
- 3) หนังสือประวัติศาสตร์ศิลปะ ผู้แต่ง รองศาสตราจารย์วุฒิ วัฒนสิน
- 4) หนังสือศิลปะกับชีวิต ผู้แต่ง วิบูลย์ ลีสุวรรณ

2.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนเนื้อหา

การสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ชุด แม่ลูกสายใยแห่งรัก ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดเรื่องความรักระหว่างแม่กับลูก เพื่อนำเสนอแนวความรักที่แม่มีให้กับลูก รวมถึงกิจกรรมที่แฝงด้วยคำสั่งสอน การดำเนินชีวิต เป็นความรักที่บริสุทธิ์ โดยใช้รูปทรงของคนอวบอ้วนมาเป็นสัญลักษณ์แสดงเนื้อหาภายนอกและเนื้อหาภายในที่ใช้ทัศนธาตุเรื่องของเส้น รูปทรง ปริมาตร ความกลมกลืน ที่สะท้อนถึงความอบอุ่น ความรักที่เป็นความรักที่บริสุทธิ์

2) หลักวิเคราะห์รูปทรง

ในผลงานศิลปะนิพนธ์ ชื่อ แม่ลูกสายใยแห่งรัก นี้ ผู้สร้างสรรค์ใช้รูปทรงที่เป็นอินทรีย์รูป (Organic Form) ได้มาจากเส้นโครงสร้างจากสรีระร่างกายของคนอวบอ้วนสมบูรณ์ขณะกำลังแสดงความรักให้แก่ลูก ด้วยลักษณะท่าทาง ส่วนเส้นโครงสร้างมีทั้งประสานกลมกลืนและขัดแย้งในเช่นกัน ลักษณะของรูปทรงเป็นมวล (Mass) ผสมแตกแขนง (Skeletal) ผู้สร้างสรรค์ ได้นำทัศนคติที่แสดงแต่ในแง่ดีงามของชีวิต หรือความคิดสูงสุด ความคิดนี้ก่ฝัน และความรู้สึกมีลักษณะรวมกันอีกชนิดหนึ่งคือความนิยมโดยแสดงออกเป็นลักษณะผลงานแบบ รูปแบบสำนึกนิยม (Realism)

2.2 กำหนดกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ 3 ขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงานสร้างสรรค์

2.2.2 กระบวนการจัดทำภาพแบบร่าง (sketch) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์

2.2.3 รูปแบบกลวิธีและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์

2.2.1 การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงานสร้างสรรค์

ดินเหนียว

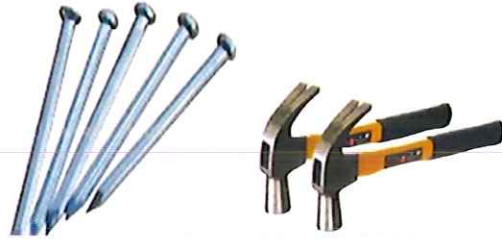
เหล็กเส้น

ชุดเครื่องมือปั้น

พ็อกกี้ฉีดน้ำ

ตะปู / ค้อน

ภาพประกอบที่ 10 วัสดุและอุปกรณ์สำหรับสร้างโครงสร้างและบ้นดิน

ปูนปลาสเตอร์

กระสอบป่าน

ภาพประกอบที่ 11 วัสดุและอุปกรณ์สำหรับทำพิมพ์ / หล่อ

อุปกรณ์แต่งปูนปลาสเตอร์

กระดาษทราย

ภาพประกอบที่ 12 วัสดุและอุปกรณ์สำหรับขัด / แต่ง

สำนักหอสมุด

๑๗ ก.ย. ๒๕๕๘

ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์

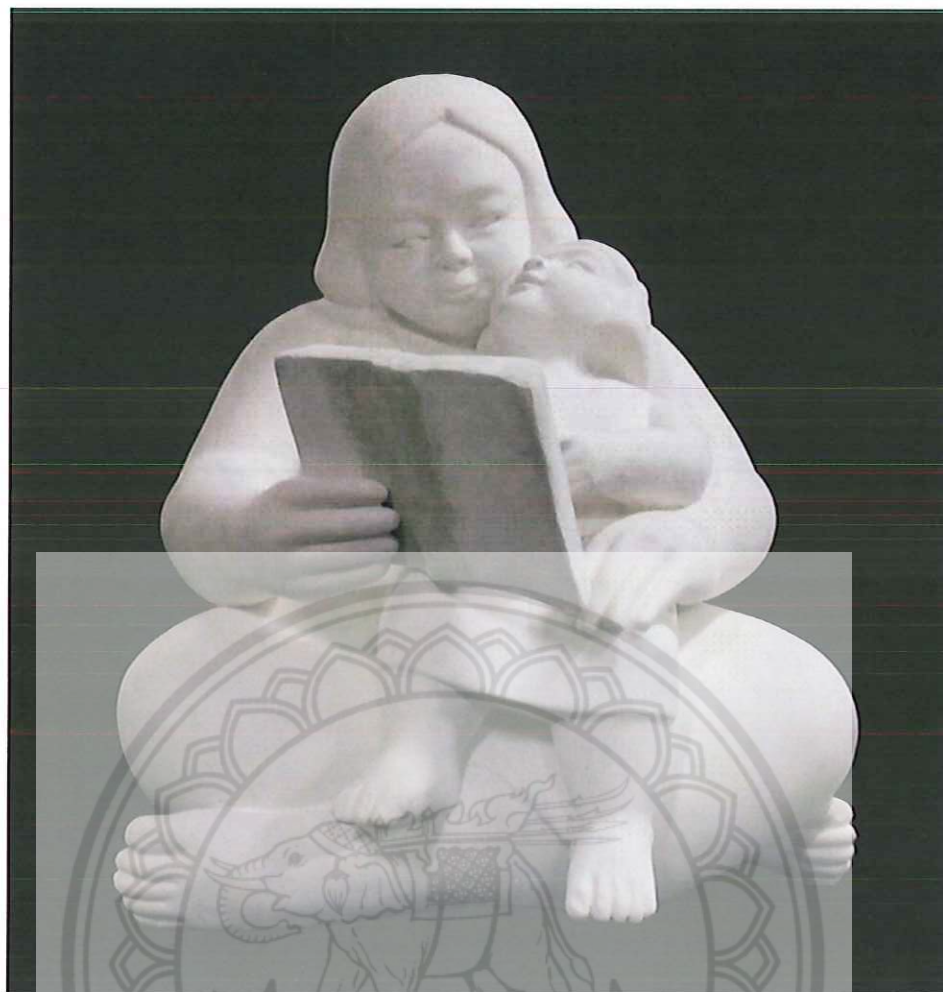
ภาพประกอบที่ 13 ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน : การเล่าเรื่องระหว่างการเดินทาง

กลวิธี : บั้น-หล่อ

เทคนิค : พลาสเตอร์

ขนาด : 65 x 75 x 187 cm

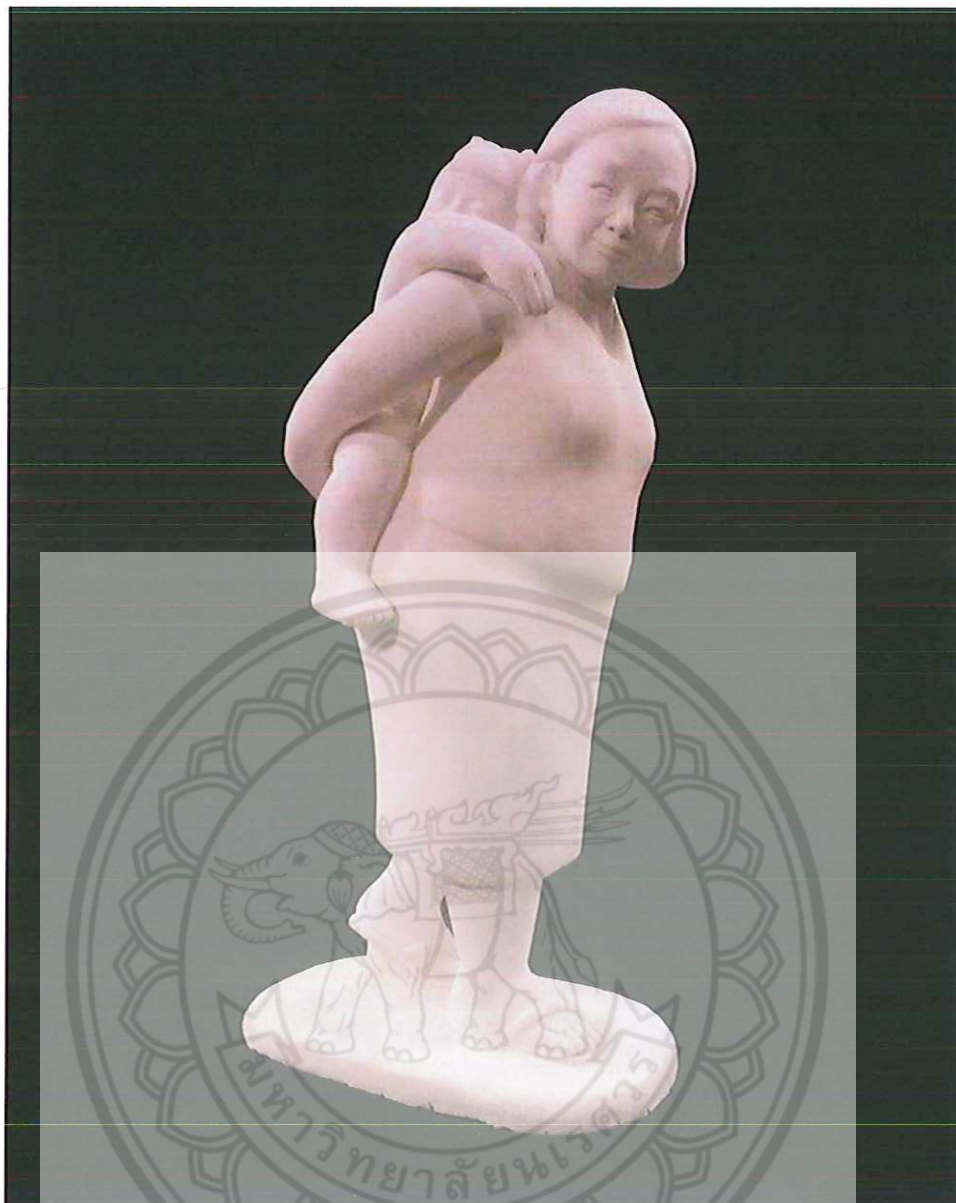
ภาพประกอบที่ 14 ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน : เรียนรู้จากสิ่งสอน

กลวิธี : ปั้น-หล่อ

เทคนิค : พลาสติกอร์

ขนาด : 98 x 110 x 100 cm

ภาพประกอบที่ 15 ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน : การดูแล

กลวิธี : ปั้น-หล่อ

เทคนิค : พลาสติกอร์

ขนาด : 48 x 60 x 125 cm.

2.2.2 กระบวนการจัดทำภาพแบบร่าง(sketch) การสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะนิพนธ์

1. กระบวนการจัดทำภาพแบบร่าง(sketch)

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์เมื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปธรรม เช่น ภาพถ่าย และผลงานทัศนศิลป์ของศิลปินที่ได้รับบันดาลใจแล้วนำมาดำเนินการสร้างภาพร่างโดยการนำมาจัดวางให้ได้องค์ประกอบ และพัฒนาภาพร่างจนได้องค์ประกอบที่สมบูรณ์เพื่อให้ได้ภาพร่างตามแนวคิด และความรู้สึก ที่ต้องการจะแสดงออก อันมีขั้นตอนการทำดังต่อไปนี้

1.1 การสร้างแบบร่าง 2 มิติ

ภาพประกอบที่ 16 ภาพแบบร่าง 2 มิติ

1.2 การสร้างแบบจำลอง (Model) 3 มิติ

โดยรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร ภาพถ่าย และผลงานของศิลปินที่ได้รับแรงบันดาลใจ โดยการนำมาจัดองค์ประกอบของรูปทรงนำแบบร่างไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และนำมาพัฒนาแบบร่าง 3 มิติที่ได้องค์ประกอบที่สมบูรณ์

ภาพประกอบที่ 17 แบบร่าง 3 มิติ ศิลปินพรชิ่งที่ 1

ภาพประกอบที่ 18 แบบร่าง 3 มิติ ศิลปินพรชิ่งที่ 2

ภาพประกอบที่ 19 แบบร่าง 3 มิติ ศิลปนิพนธ์ชั้นที่ 3

วิเคราะห์ภาพร่าง(model) 3 มิติ

การที่จะนำแบบร่างมาขยายเป็นผลงานจริง อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้สร้างสรรค์จะเป็นตัวกำหนดว่า ผลงานชิ้นใดมีความสมบูรณ์ และความเป็นไปได้ที่จะนำไปขยาย

1.3 ขั้นตอนขยายชิ้นงานจริง

แบบร่าง 3 มิติ ที่ผู้สร้างสรรค์ได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและแก้ไขเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะเริ่มเข้าสู่กระบวนการขยายให้ได้สัดส่วน ขนาดตามความเหมาะสม

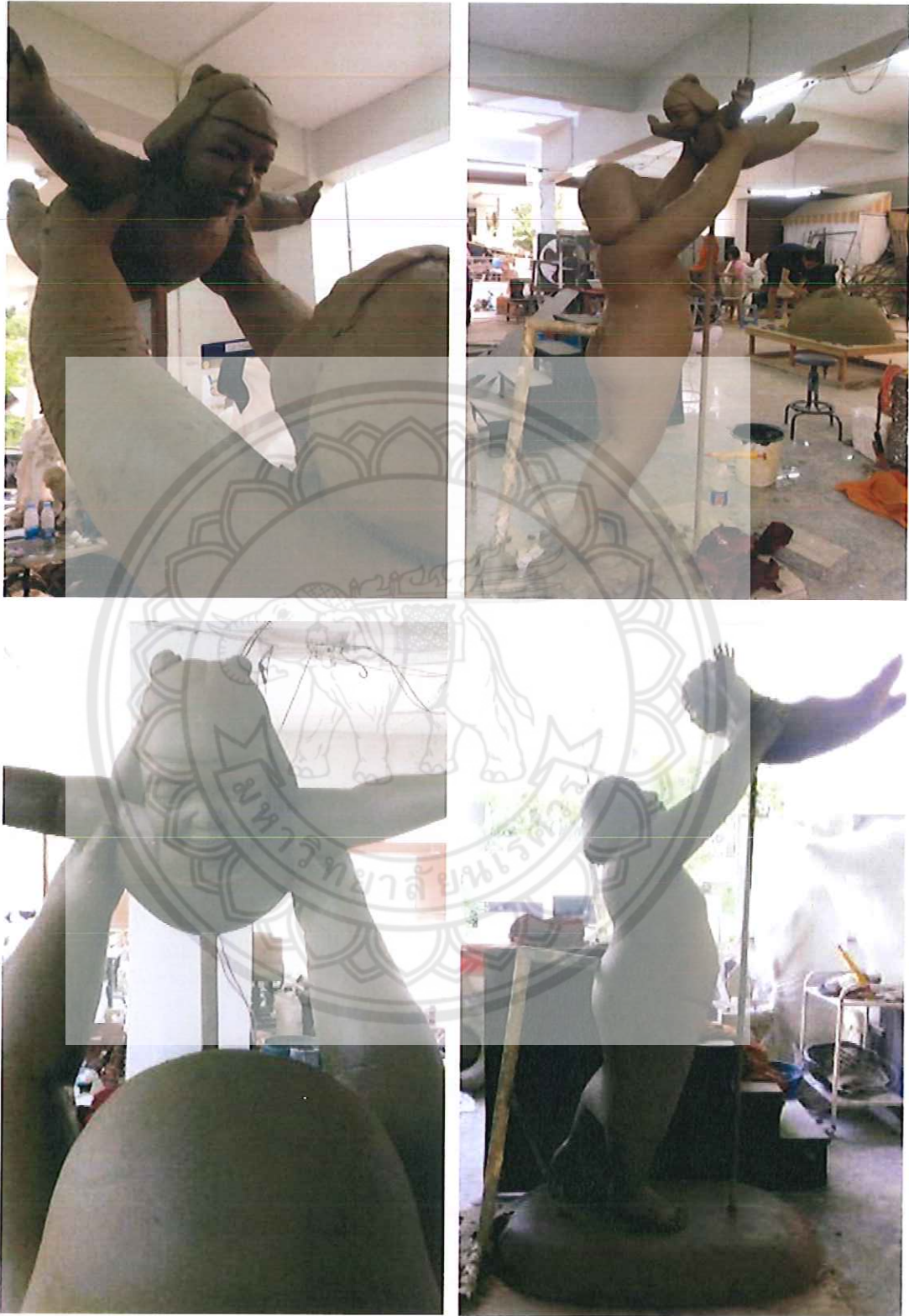

1. ขั้นตอนขึ้นโครง พัฒนาแบบร่างจัดองค์ประกอบเหมาะสมก็นำมาขยายโดยการขึ้นโครงด้วยเหล็กแล้วผูกครอสเพื่อการรับน้ำหนักดิน

ภาพประกอบที่ 20 ขั้นตอนขึ้นโครง

2. ขึ้นตอนขึ้นดิน(ปั้น) ขึ้นดินในโครงเหล็กที่เตรียมไว้ตามแบบร่างที่ได้สร้างสรรค์ แล้วเก็บรายละเอียดของงานในดินให้เรียบร้อยตามที่ตั้งไว้

ภาพประกอบที่ 21 ขั้นตอนการขึ้นดิน

3. ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์ , หล่อ
- แบ่งพิมพ์เพื่อสร้างแม่พิมพ์ทาบ

ภาพประกอบที่ 22 ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์

- ใช้ปูนปลาสเตอร์ผสมสีเป็นผิวชั้นแรกผิวชั้นแรกเพื่อให้ได้พิมพ์ที่สมบูรณ์โดยจะเกาะรายละเอียดกับผิวดิน และใช้ปูนปลาสเตอร์เป็นความหนาของแม่พิมพ์ , จับไม้ จับกระสอบเพื่อในการดึงแม่พิมพ์ไม่ให้แตก

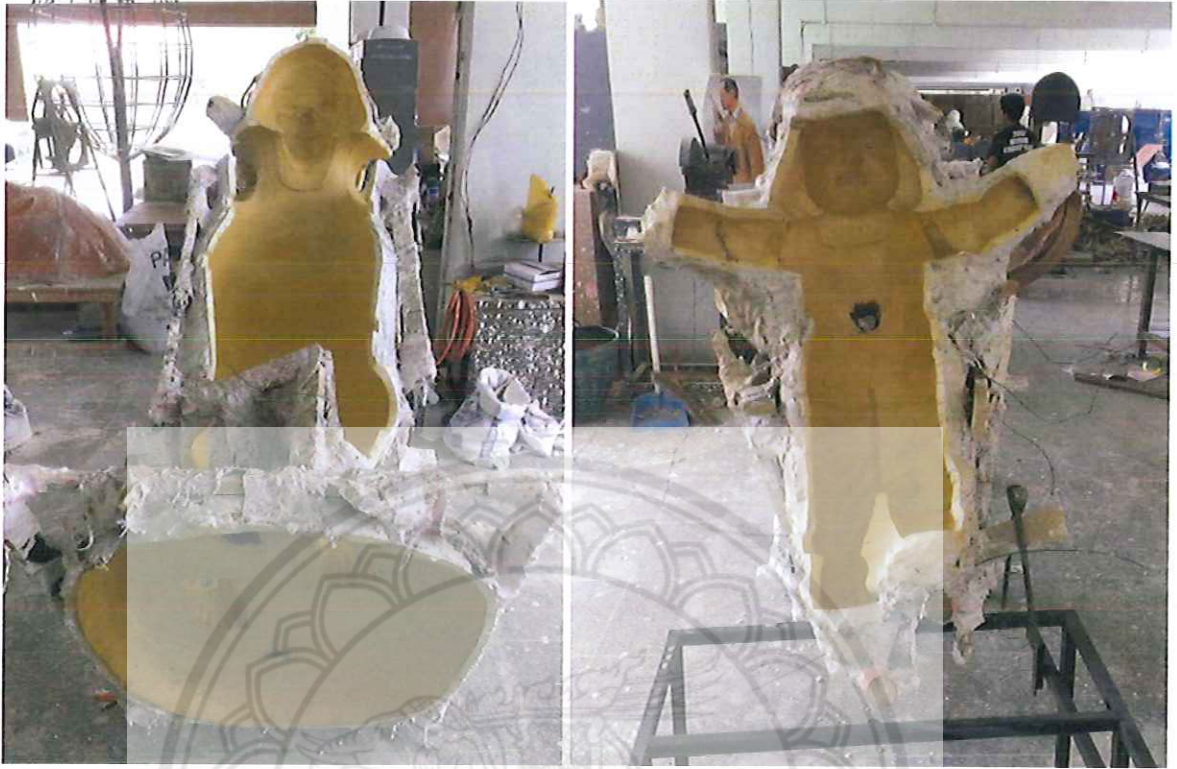
ภาพประกอบที่ 23 ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์

- เปิดแม่พิมพ์เพื่อเอาดินออก และเช็ดทำความสะอาดแม่พิมพ์

ภาพประกอบที่ 24 ขั้นตอนการเปิดแม่พิมพ์และควักดิน

-เมื่อแม่พิมพ์แห้ง ทาแม่พิมพ์ด้วยน้ำยาล้างจานให้ทั่วแม่พิมพ์ เพื่อเตรียมชั้นตอนหล่อต่อไป

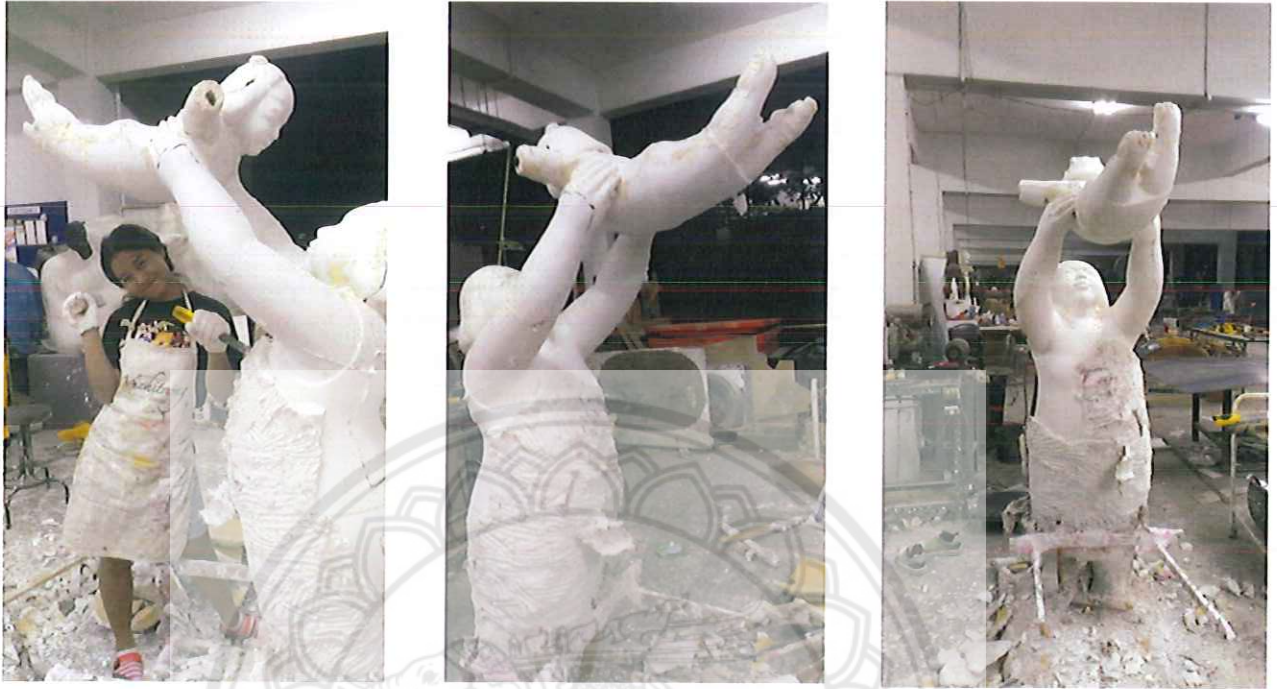
ภาพประกอบที่ 25 ทาน้ำยาล้างจานเตรียมหล่อ

-หล่อด้วยปูนปลาสเตอร์ จับกระสอบ จับเหล็กข้างในตัวงาน เพื่อความแข็งแรงของผลงาน หลังจากทำทุกชั้นก็ประกบแม่พิมพ์กลับตามเดิม ถือว่าเสร็จกระบวนการหล่อ

ภาพประกอบที่ 26 ขั้นตอนการหล่อ

4. ขั้นตอนการทูปแม่พิมพ์ หลังจากหล่อและประแม่พิมพ์เสร็จ ทิ้งพักไว้ให้ปูนแข็งตัว แล้วค่อยๆ ใช้ลิวกับ
 ไม้ค่อยๆ ทูปอย่างเบา มือ ระมัดระวังเพื่อไม่ให้แตกหรือเสียหายส่วนใด

ภาพประกอบที่ 27 ขั้นตอนการทูปแม่พิมพ์

5. ขั้นตอน ชัด-แต่ง ชิ้นงาน หลังจากทีทูปแม่พิมพ์ออกแล้วก็จะได้ผลงาน หากไม่สมบูรณ์ก็จะมี การชัดแต่ง
 ด้วยปูนปลาสเตอร์หรือปูนยิปซัม ให้สมบูรณ์ตามแบบที่ตั้งไว้

ภาพประกอบที่ 28 ขั้นตอนชัด - แต่ง ผลงาน

ผลงานศิลปะนิพนธ์

ผลงานศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 1

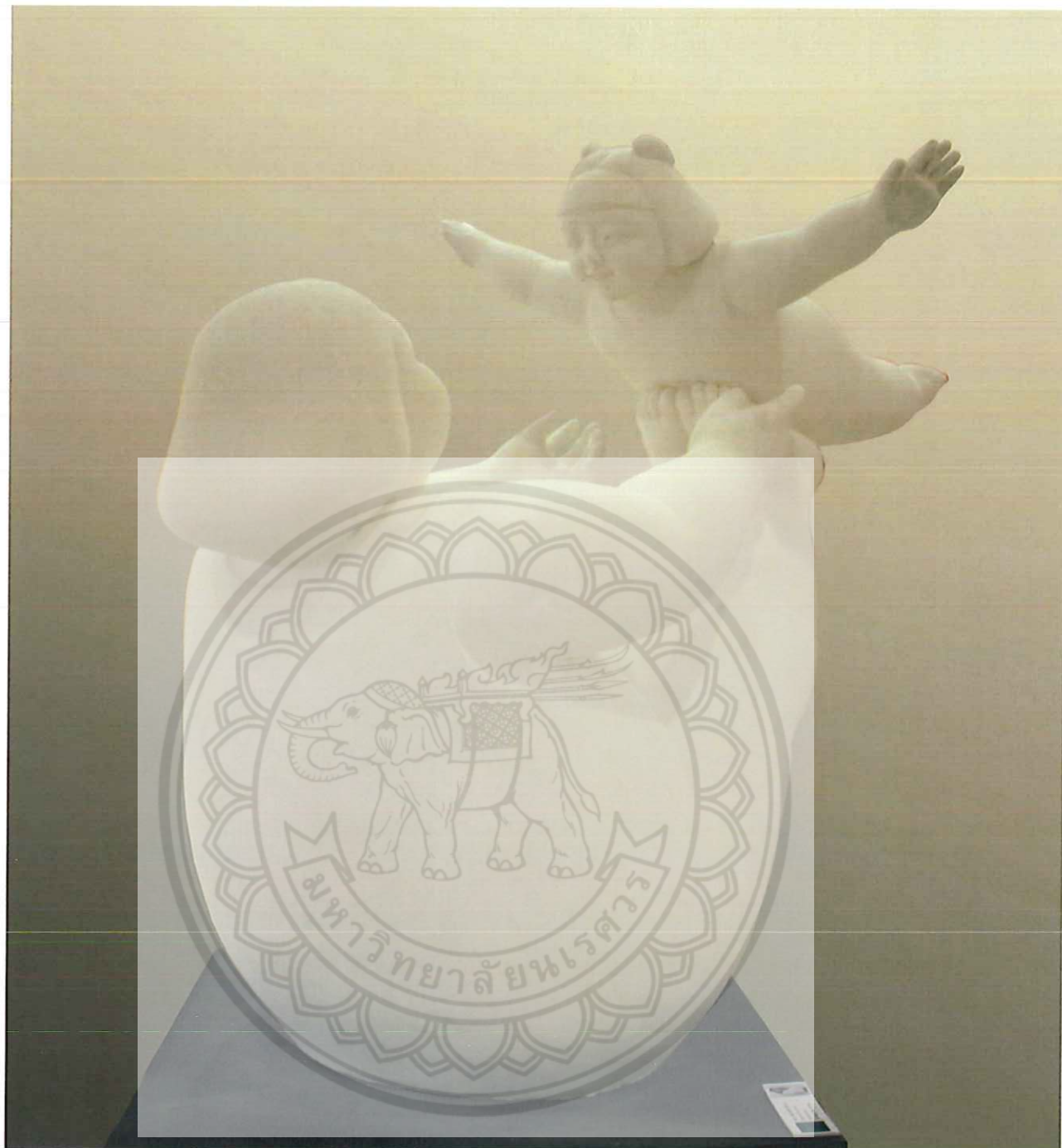

ภาพประกอบที่ 29 ผลงานศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน : แม่ลูกสายใยแห่งรัก

เทคนิค : ปลาสเตอร์

ขนาด : 75 x 140 x 110 cm.

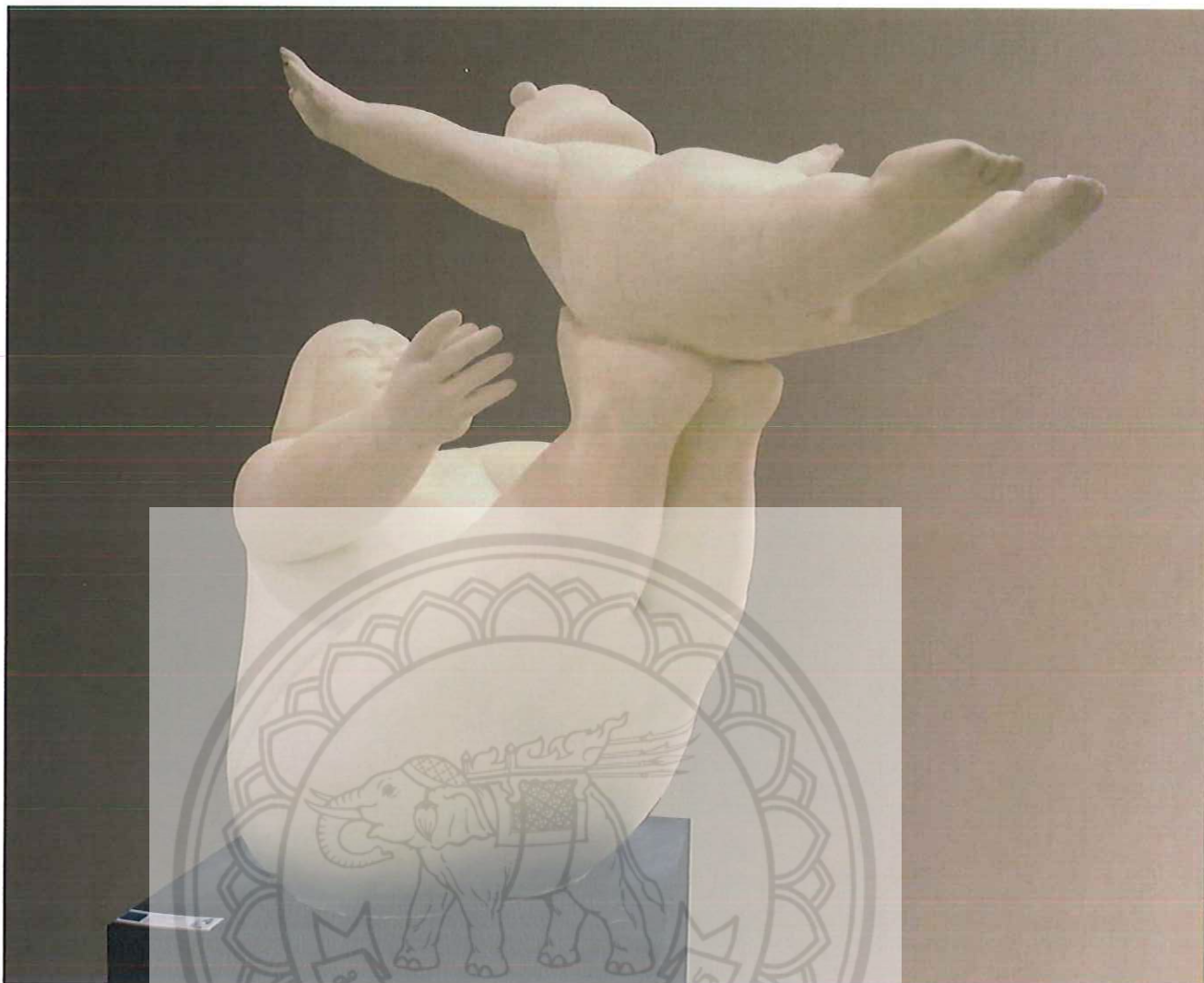

ภาพประกอบที่ 29 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชินที 1

ชื่อผลงาน : แม่ลูกสายใยแห่งรัก

เทคนิค : พลาสเตอร์

ขนาด : 75 x 140 x 110 cm.

ภาพประกอบที่ 31 ผลงานศิลปะปั้นพินท์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน : แม่ลูกสายใยแห่งรัก

เทคนิค : ปลายเตอร์

ขนาด : 75 x 140 x 110 cm.

ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

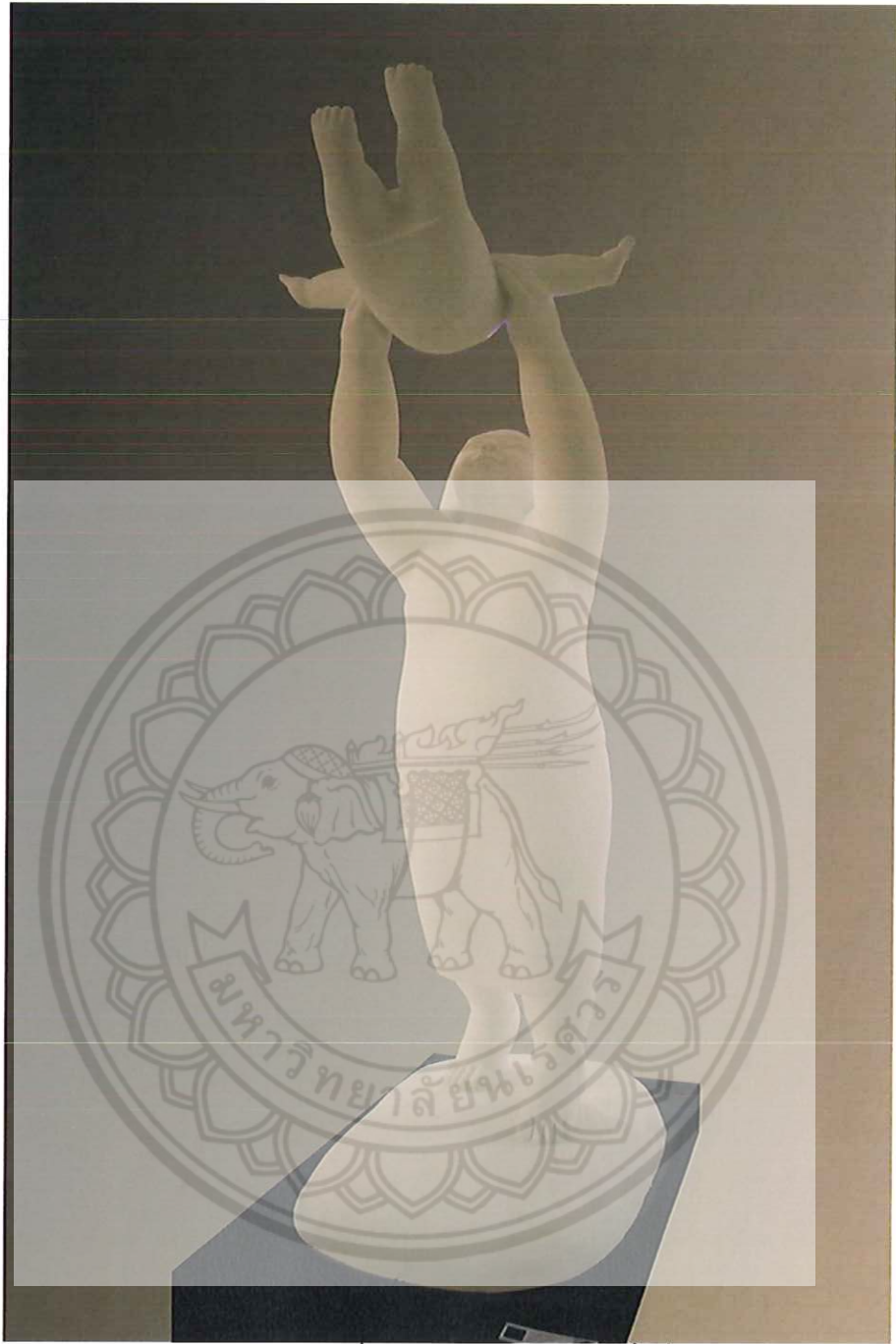

ภาพประกอบที่ 32 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน : แม่ลูกสายใยแห่งรัก หมายเลข 2

เทคนิค : พลาสเตอร์

ขนาด : 80 x 140 x 190 cm.

ภาพประกอบที่ 33 ผลงานศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน : แม่ลูกสายใยแห่งรัก หมายเลข 2

เทคนิค : พลาสเตอร์

ขนาด : 80 x 140 x 190 cm.

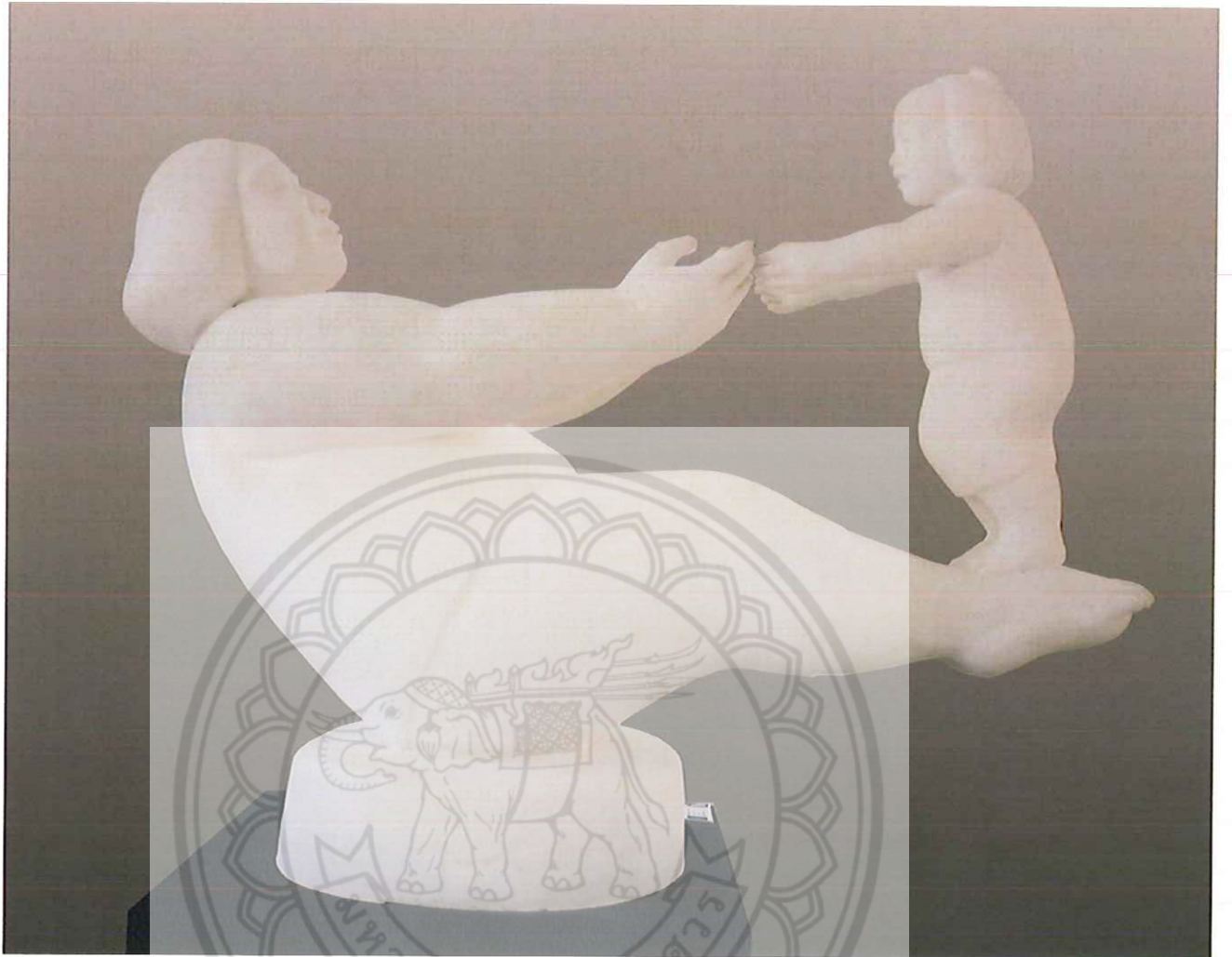
ภาพประกอบที่ 34 ผลงานศิลปะปั้นพูนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน : แม่ลูกสายใยแห่งรัก หมายเลข 2

เทคนิค : ปลาสเตอร์

ขนาด : 80 x 140 x 190 cm.

ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3

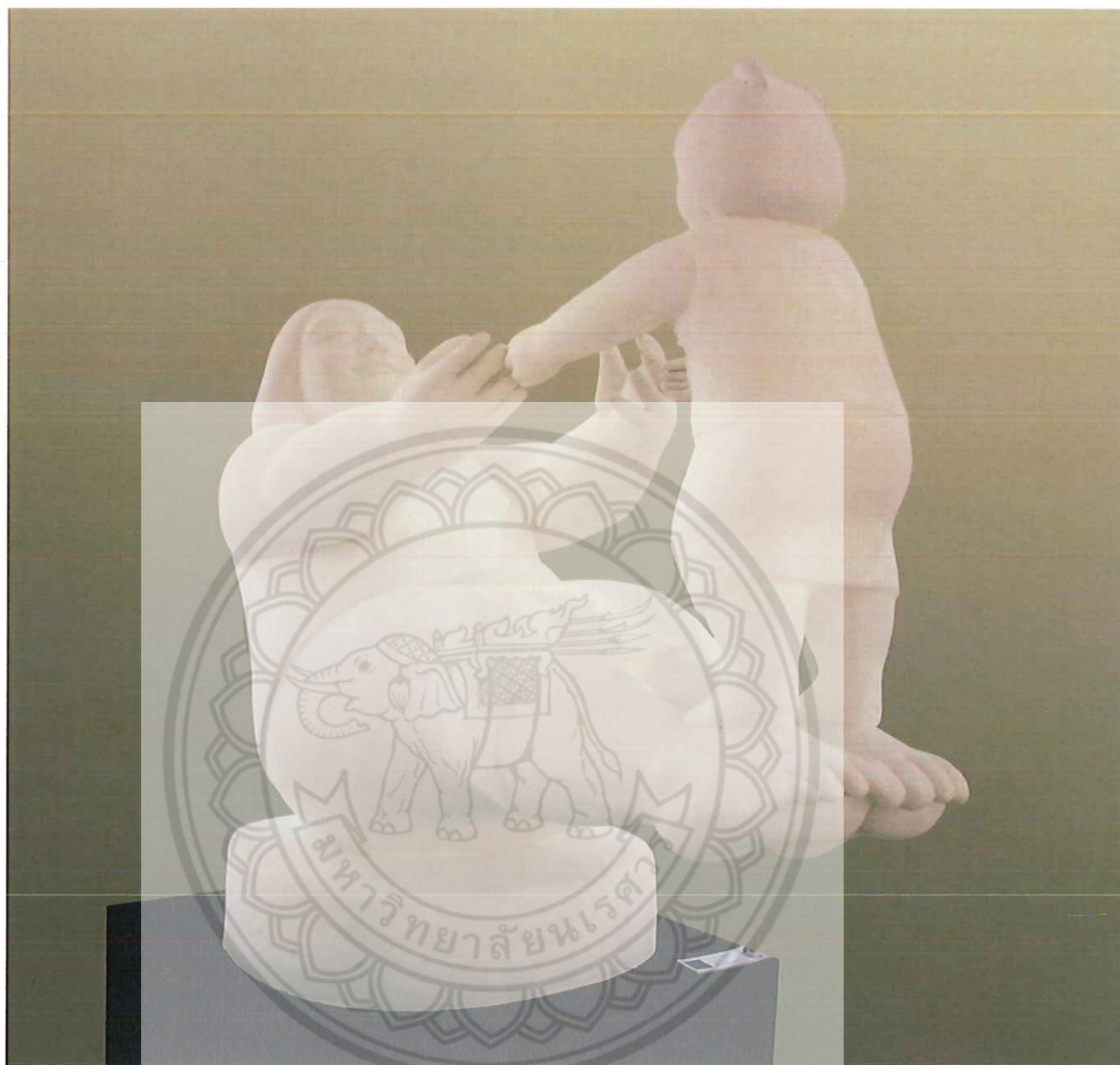

ภาพประกอบที่ 35 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน แม่ลูกสายใยแห่งรัก หมายเลข 3

เทคนิค พลาสเตอร์

ขนาด 60 x 140 x 107 cm.

ภาพประกอบที่ 36 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน แม่ลูกสายใยแห่งรัก หมายเลข 3

เทคนิค พลาสเตอร์

ขนาด 60 x 140 x 107 cm.

ภาพประกอบที่ 37 ผลงานศิลปะนิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน แม่ลูกสายใยแห่งรัก หมายเลข 3

เทคนิค วัสดุเตอร์

ขนาด 60 x 140 x 107 cm.

บทที่ 4

วิเคราะห์ทัศนธาตุ

1. ขั้นตอนการแสดงออกด้วยการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะ (Visual Element)

เนื่องจากเนื้อหาและความบันเทิงใจนั้น มีที่มาจากความประทับใจและความทรงจำในวัยเยาว์ที่ผู้สร้างสรรค์เคยได้ประสบได้ทำร่วมกันผู้เป็นแม่ซึ่งมันเป็นกิจกรรมที่แม่นั้นแสดงออกมาถึงความรัก ความห่วงใยที่มีให้กับลูก ซึ่งเป็นไปในรูปแบบของนามธรรม ทำให้การแสดงออกและถ่ายทอดความรู้สึกที่มีต่อภายในจิตใจ โดยผู้สร้างสรรค์เองต้องแสดงออกมาโดยผ่านทัศนธาตุทางศิลปะ

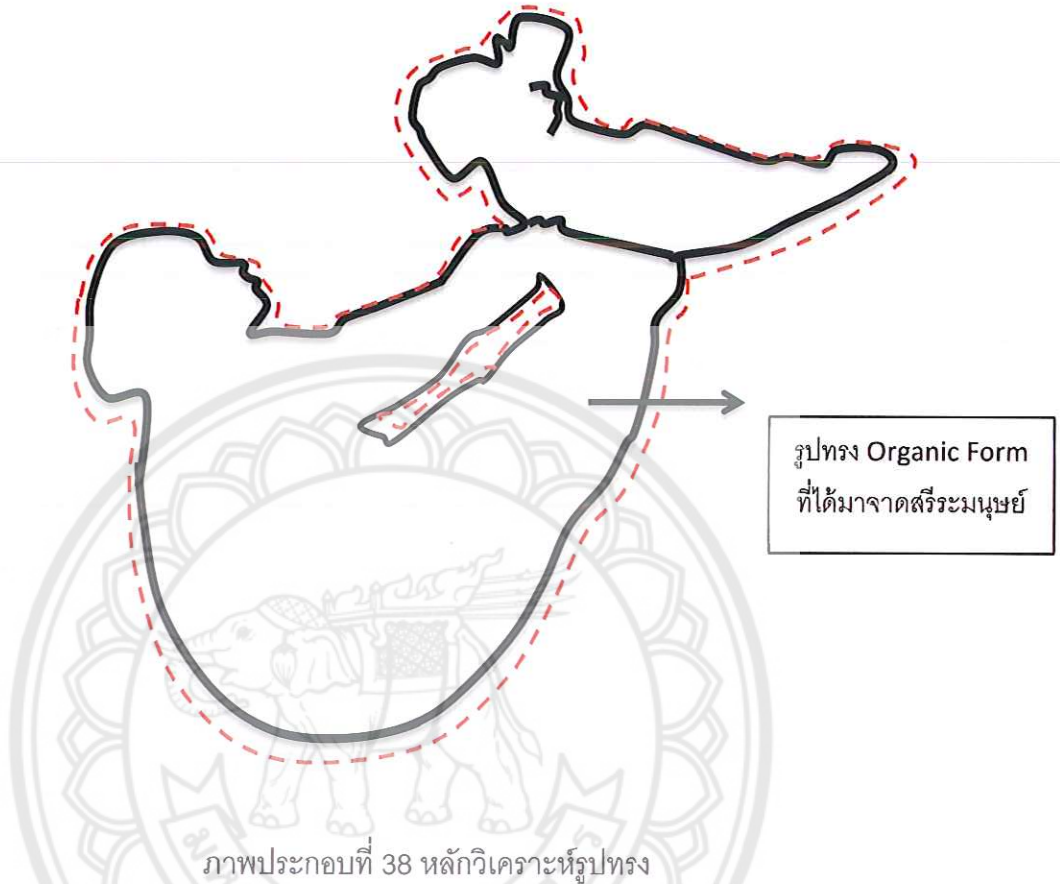
2. หลักการองค์ประกอบศิลปะ

ในผลงานศิลปะนิพนธ์ชุด แม่ลูกสายใยแห่งรัก ผู้สร้างสรรค์สร้างเอกภาพ (Unity) ด้วยการนำรูปทรงจากสี่ระนาบที่เรียบง่ายและประสานกลมกลืนด้วยทิศทางของรูปทรง ขนาดของรูปทรงที่มีเล็ก ใหญ่ หนา บาง ก่อให้เกิดจังหวะ (Rhythm) ในขณะเดียวกัน ความเป็นเด่น (dominance) เกิดจากเส้นโครงสร้างของรูปทรงที่เคลื่อนไหวและน้ำหนักของแสงเงา (Tone) ดุลยภาพแบบสมมาตรเพื่อให้อารมณ์ถึงความนิ่งสงบ เพื่อตอบสนองความรู้สึกถึงความอบอุ่น ความเอื้ออาทร ความรัก โดยการให้น้ำหนักและปริมาตร ที่กลมกลืน

3. หลักวิเคราะห์รูปทรง

ในผลงานศิลปะนิพนธ์ ชื่อ แม่ลูกสายใยแห่งรัก นี้ ผู้สร้างสรรค์ใช้รูปทรงที่เป็นอินทรีย์รูป (Organic Form) ได้มาจากเส้นโครงสร้างจากสี่ระนาบของคอนวอร์ชันขณะกำลังแสดงความรักให้แก่ลูกด้วยลักษณะท่าทาง ส่วนเส้นโครงสร้างมีทั้งประสานกลมกลืนและขัดแย้งในเช่นกัน ลักษณะของรูปทรงเป็นมวล (Mass) ผสมแตกแขนง (Skeletal) ผู้สร้างสรรค์ ได้นำทัศนคติที่แสดงแต่ในแง่ดีงามของชีวิต หรือความคิดสูงสุด ความคิดนี้เกิน และความรู้สึกมีลักษณะรวมกันอีกชนิดหนึ่งคือความนิยมโดยแสดงออกเป็นลักษณะผลงานแบบ รูปแบบสำนึกนิยม (Realism)

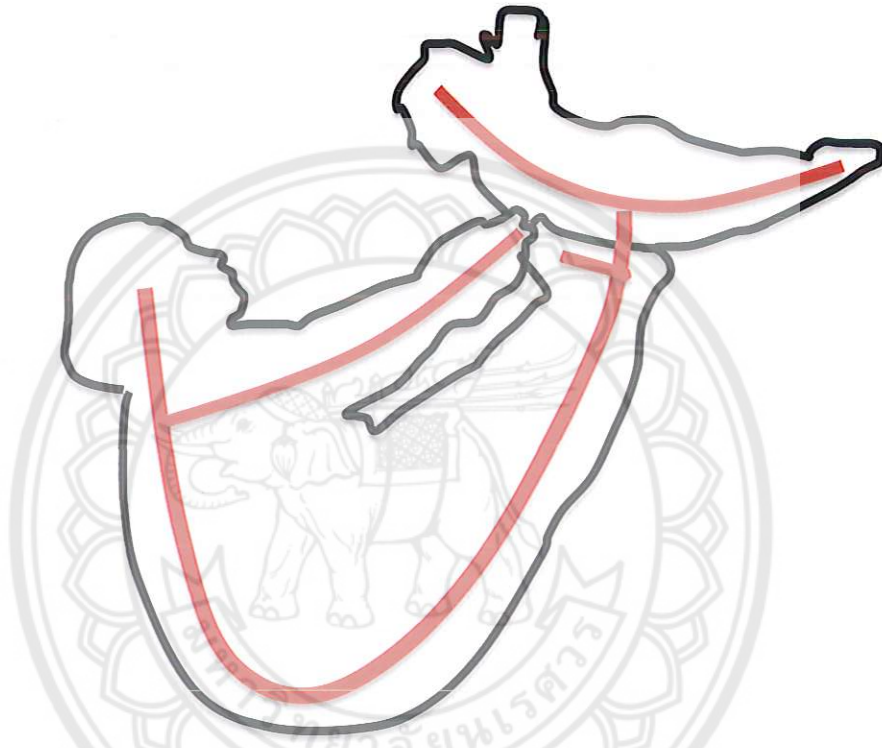
รูปทรง (Form) คือสิ่งที่มองเห็นได้ เป็นส่วนที่สร้างขึ้นด้วยการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุซึ่งรูปทรงจะประกอบไปด้วย เส้น น้ำหนัก ที่ว่าง สี และพื้นผิว รูปทรงประกอบไปด้วย 2 ส่วน โครงสร้างทางรูปและโครงสร้างทางวัตถุ

ในงานของผู้สร้างสรรค์รูปทรงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการชักจูงให้ผู้ชมเข้าสู่เรื่องราวและเนื้อหา เพราะรูปทรงเหล่านี้ถูกสร้างโดยอ้างอิงจากเรื่องราวที่ผู้สร้างสรรค์ใช้รูปที่เป็นอินทรีย์รูป (Organic Form) ที่ได้มาจากสรีระของมนุษย์ที่กำลังทำกิจกรรมบางอย่างกับอีกบุคคลหนึ่ง ผู้สร้างสรรค์ใช้ลักษณะของรูปทรงที่เป็น มวล (Mass) ผสมแตกแขนง (Skeletal Form) และมีการตัดทอนเพิ่มเติมแต่งให้รูปทรงคลี่คลายเป็น ผลงานประติมากรรม

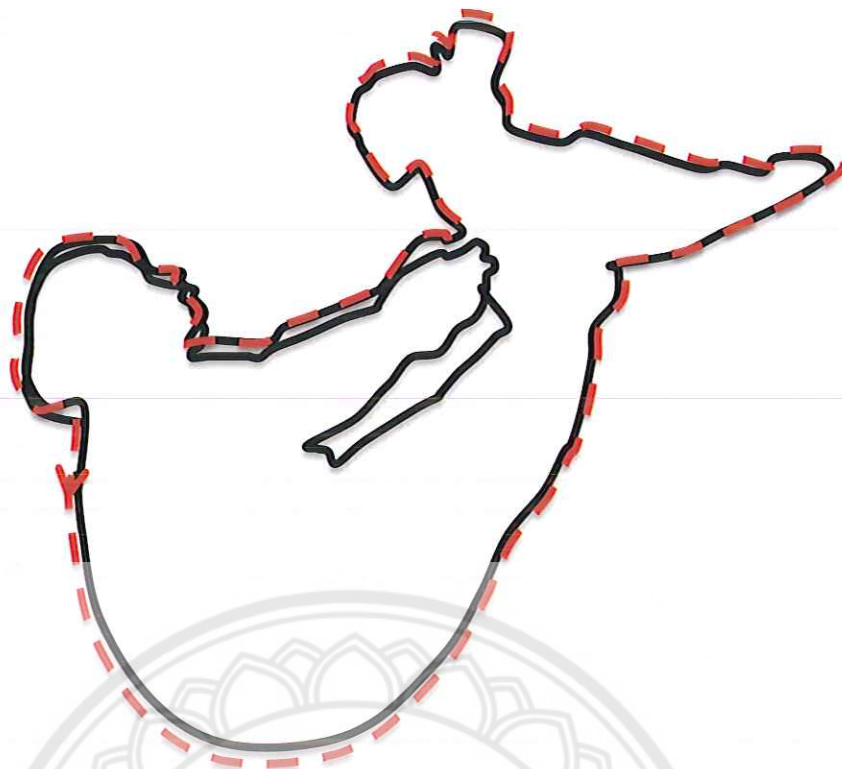
เส้น (Line) เป็นทัศนธาตุเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด เป็นแกนของทัศนศิลป์ทุกแขนงแม้แต่ในงานประติมากรรมซึ่งส่วนมากจะแสดงออกด้วยวัสดุและปริมาตร แต่ก็ยังคงประกอบขึ้นด้วยมวลของรูปทรงกับเส้นรูปนอกที่สมบูรณ์ คำจำกัดความเส้นมีดังนี้

1. เส้นเกิดจากจุดที่ต่อกันในทางยาว
2. เส้นเป็นขอบเขตของที่ว่าง ขอบเขตของสิ่งของ ขอบเขตของรูปทรง ขอบเขตของน้ำหนักและขอบเขตของสี
3. เส้นเป็นขอบเขตของกลุ่มสิ่งของ หรือรูปทรงที่รวมกันอยู่เป็นโครงสร้าง

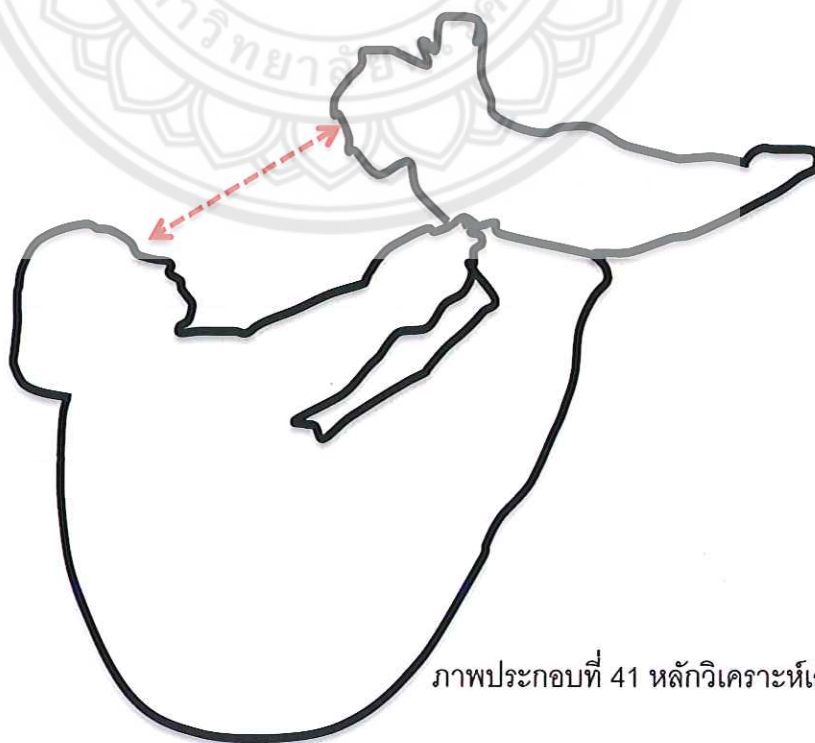
ภาพประกอบที่ 39 หลักวิเคราะห์เส้นโครงสร้าง

ในงานผู้สร้างสรรค้มีการใช้เส้นโครงสร้าง (Structural Line) คือ เส้นที่เป็นโครงสร้างภายใน เป็นเส้นที่มีความสำคัญมากในงานเป็นเส้นที่มีอำนาจในงาน ที่ทำให้ความรู้สึก แข็งแรง สมดุล และหยุดนิ่ง เส้นโครงสร้างที่ทำให้ภายในงานเกิดความรู้สึก คือ เส้นโค้ง ที่ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ นุ่มนวล อ่อนโยนเหมือนความรักที่ต้องดูแลอย่างบอบบาง และทะนุถนอม

ภาพประกอบที่ 40 หลักวิเคราะห์เส้นรอบนอกรูปทรง

ในงานผู้สร้างสรรค์มีการใช้เส้นรูปร่างนอกของรูปทรง(outline) เป็นเส้นที่แสดงขอบเขตของงานผู้สร้างสรรค์ เป็นเส้นที่มีลักษณะโค้งตามสรีระของมนุษย์เป็นเส้นที่เกิดขึ้นจากการผ่านการสร้าง เพิ่ม รูปทรงของผู้สร้างสรรค์ และเส้นลักษณะโค้งที่ถี่นไหลในผลงานทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวที่นุ่มนวล

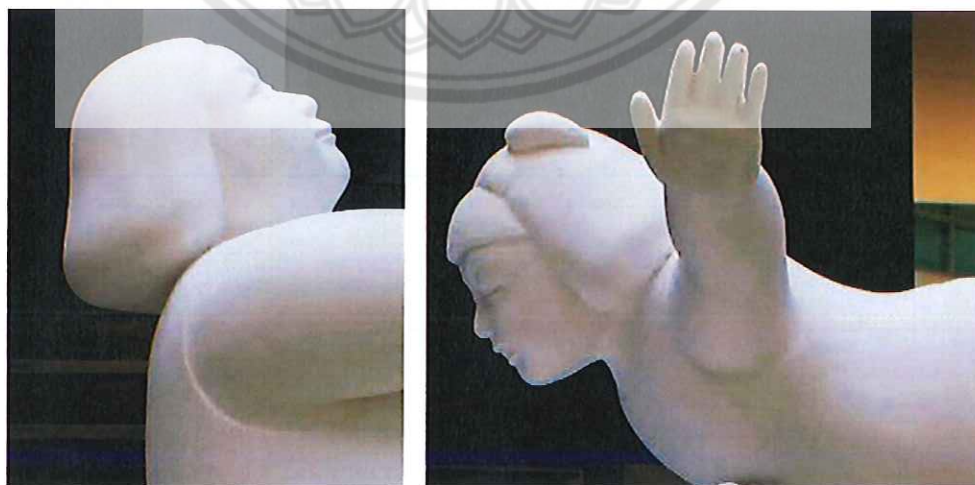
ภาพประกอบที่ 41 หลักวิเคราะห์เส้นนำสายตา

ในงานของผู้สร้างสรรค์นั้นมีการใช้เส้นนำสายตาระหว่างแม่กับลูก เป็นเส้นที่มองไม่เห็นด้วยตา แต่ให้ความรู้สึกถึงความรัก ความอบอุ่น ความบอบบาง น่าเอ็นดู และความอ่อนโยน ที่แม่มอบให้จากสายตาที่ประสบกัน

น้ำหนัก (Tone) น้ำหนักของน้ำหนัก ให้ความแตกต่างระหว่างรูปกับพื้นหรือรูปทรงกับที่ว่าง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยการนำสายตาของผู้ดู บริเวณที่น้ำหนักตัดกันจะดึงดูดความสนใจ ภายในงานของผู้สร้างสรรค์น้ำหนักเกิดจากแสงและเงา(Tone) ซึ่งเกิดจากบริเวณที่ถูกแสงสว่างและบริเวณที่เกิดเป็นเงาของวัตถุ คุณลักษณะของน้ำหนักมีดังนี้

1. ให้ความแตกต่างระหว่างรูปและพื้น หรือรูปทรงกับที่ว่าง
2. ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว เกิดจังหวะ ความงามสะดุดตา
3. ให้ความรู้สึกเป็น 2 มิติ แก่รูปร่าง และความเป็น 3 มิติ แก่รูปทรง
4. ทำให้เกิดระยะความตื้น - ลึก และระยะใกล้ - ไกลของผลงาน
5. ทำให้เกิดความกลมกลืนประสานกันของผลงาน

ภายในงานของผู้สร้างสรรค์มีรูปทรงอินทรีย์รูป (Organic Form) ที่ได้มาจากสรีระร่างของมนุษย์ ทำให้ค่าน้ำหนักที่เกิดจากOrganic Form เกิดการไล่ค่าน้ำหนักจากเข้มไปอ่อนทำให้ค่าน้ำหนักกลมกลืนผสมผสานกันจนเกิดความนุ่มนวลของรูปทรง เพื่อจะสื่อถึงความหมายของงานว่าแม่นั้นกำลังประคับประคอง ซึ่งนะแนวทางต่างๆ ไม่ว่าจะลำบากขนาดไหน แม่ก็ยังพยายามเลี้ยงดูดูแลส่งเสริมเราให้เดินไปในลู่วางที่ดีและเป็นคนดี

ภาพประกอบที่ 42 หลักวิเคราะห์น้ำหนัก

ภายในงานของผู้สร้างสรรค์มีรูปทรงอินทรีย์รูป (Organic Form) ที่ได้มาจากสรีระร่างของมนุษย์ ทำให้ค่าน้ำหนักที่เกิดจากOrganic Form เกิดการไล่ค่าน้ำหนักจากเข้มไปอ่อนทำให้ค่าน้ำหนักกลมกลืนผสมผสานกันจนเกิดความนุ่มนวล อ่อนโยน ของรูปทรง

ที่ว่าง (Space) คือ ที่ว่างเป็นสิ่งที่มียู่แล้วตามธรรมชาติ ที่ว่างมีอยู่ทั่วไปจะมีมิติกว้าง ยาว ลึกที่หา มีขอบเขตได้ ที่ว่างเป็นทัศนธาตุที่มีบทบาทสำคัญมากในองค์ประกอบของรูปทรง

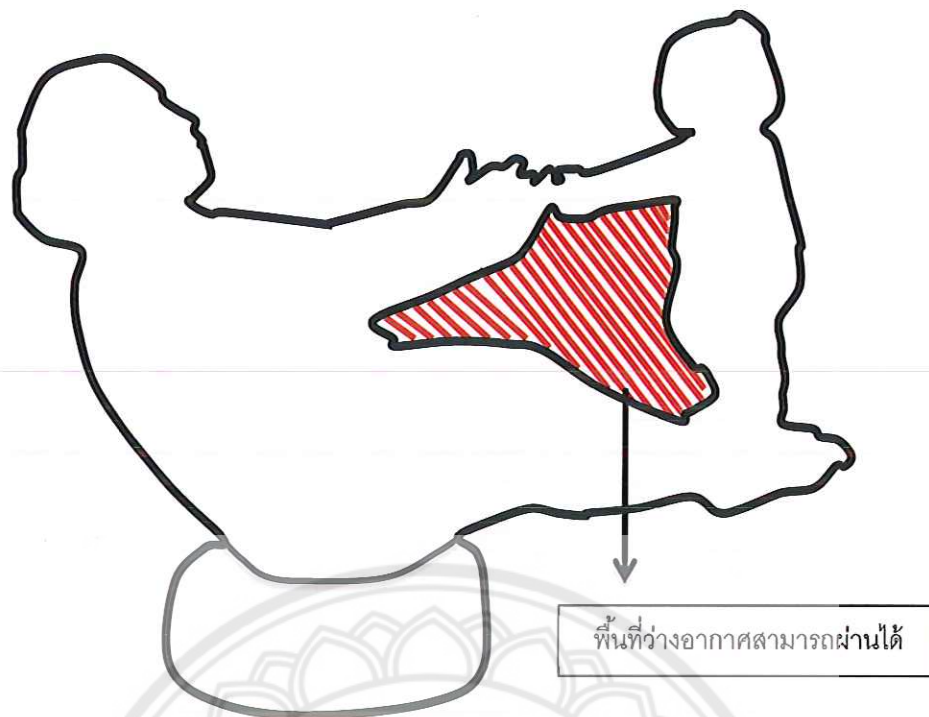
บริเวณว่างในงานทัศนศิลป์ เป็นบริเวณว่างที่ถูกควบคุมให้ดำเนินไปตามที่ผู้ทำงานต้องการ ลักษณะของ บริเวณว่างมี 2 ลักษณะ คือ

1.บริเวณว่างจริง (Physical Space) หรือบริเวณว่างทางกายภาพ หมายถึง บริเวณว่างที่ปรากฏจริงในงาน ประติมากรรม หรือสถาปัตยกรรม เป็นบริเวณว่างที่สามารถรับรู้สัมผัสได้

2.บริเวณว่างลวงตา (Pictorial Space) หมายถึง บริเวณว่างที่ปรากฏในงานจิตรกรรม ศิลปะ ภาพพิมพ์ เป็นบริเวณว่าง 3 มิติแสดงความกว้าง ความยาว และความลึก ในลักษณะลวงตา บริเวณว่างลักษณะนี้จะเรียกอีกนัยหนึ่งว่าบริเวณว่างแบบรูปภาพ

ประติมากรรมจึงมีพื้นที่ว่าง(Space)แบ่งได้ 3 ส่วนดังนี้

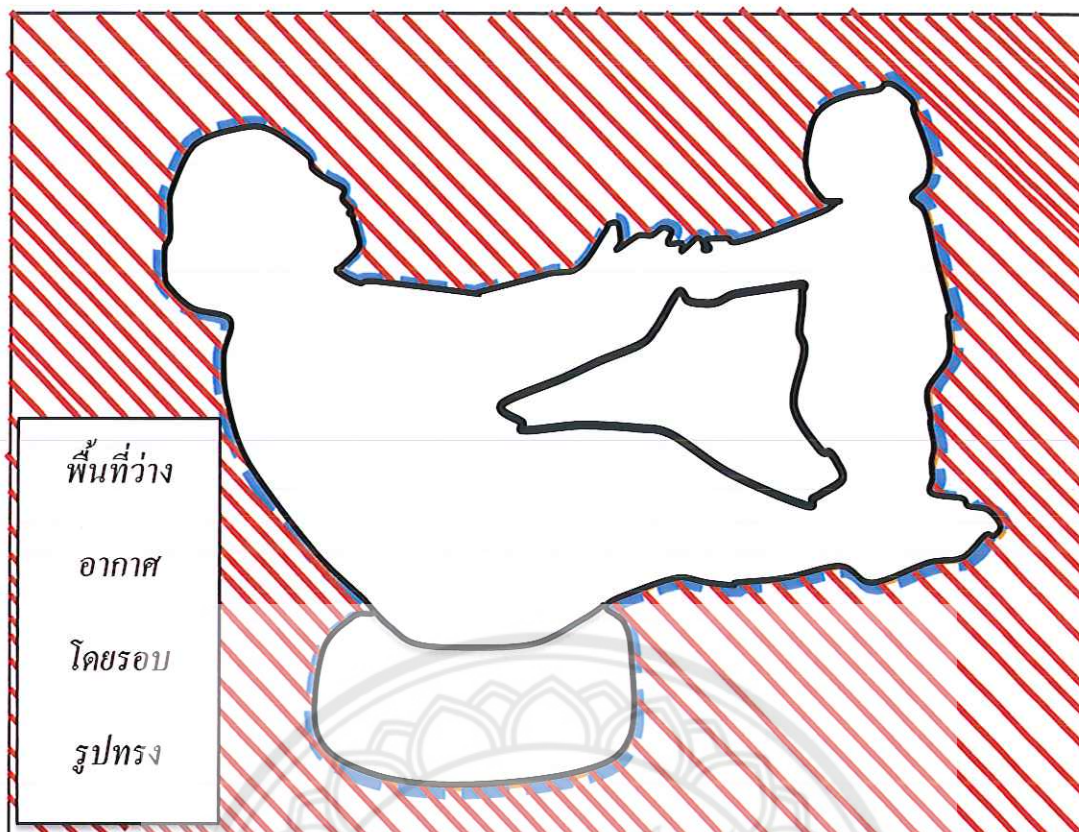
- 1.พื้นที่ว่างอากาศโดยรอบรูปทรง คืออากาศโดยรอบของรูปทรงถือเป็นที่ว่างรูปแบบหนึ่ง
- 2.พื้นที่ว่างของระนาบ คือพื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นบนตัวงาน
- 3.พื้นที่ว่างรูปแบบเปิด คือบริเวณภายในของนั้นมีช่องว่างให้บรรยากาศไหลผ่านได้

ภาพประกอบที่ 43 หลักวิเคราะห์พื้นที่ว่าง

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ที่มีที่ว่าง (Space) พื้นที่ว่างรูปเปิดที่อากาศไหลผ่านได้เนื่องจากผลงานของผู้สร้างสรรค์นั้นได้เป็นงานประติมากรรมที่ได้แรงบันดาลใจจากสรีระของมนุษย์ที่กำลังถ่ายทอดความรัก ความอบอุ่น ดูแลทะนุถนอม โดยการเอื้อมมือประคับประคอง ลักษณะท่าทางจึงมีช่องว่างให้อากาศได้ไหลผ่านเพื่อให้ผลงานดูเคลื่อนไหวไปกันอากาศ

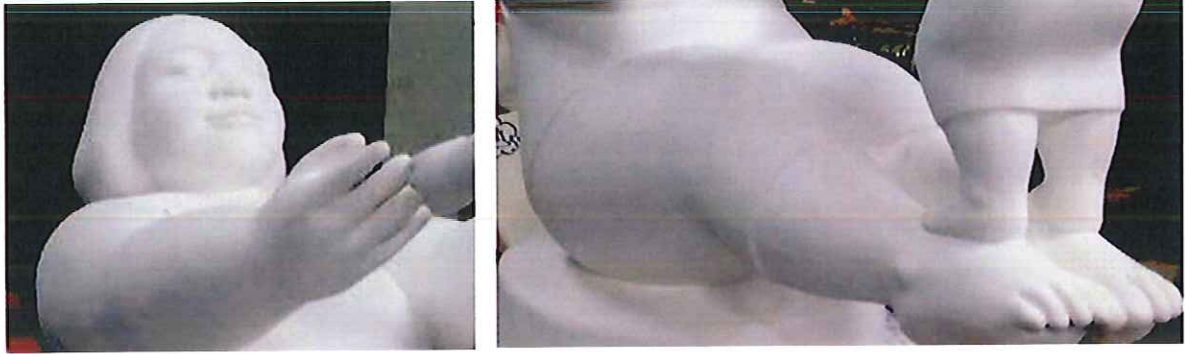
ภาพประกอบที่ 44 หลักวิเคราะห์พื้นที่ว่าง

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์มีที่ว่าง (Space) พื้นที่ว่างอากาศโดยรอบรูปทรง เป็นพื้นที่ที่เกิดจากรูปแบบของที่ว่างแบบรูปปิด พื้นที่ว่างรอบนอกของผลงานนั้นสำคัญต่องานประติมากรรมเพราะที่ว่างแบบนี้จะให้พลังเคลื่อนไหวลักษณะตั้งเรียบและวิ่งอยู่รอบรูปทรงตลอดเวลา

พื้นผิว (Texture) คือ ลักษณะพื้นผิวของสิ่งต่างๆ ที่เมื่อสัมผัสจับต้องหรือมองเห็นแล้วรู้สึกได้ว่าหยาบละเอียด มั่น ด้าน ขรุขระ เป็นเส้น เป็นจุด

ลักษณะผิวมี 2 ชนิด

1. ลักษณะผิวที่เราจับต้องได้ เช่น กระดาษทราย ผิวสัมผัส แก้ว
2. ลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น เมื่อมองรู้สึกหยาบ หรือละเอียด แต่เมื่อสัมผัสจับต้องแล้วกลับเป็นพื้นผิวเรียบๆ

ภาพประกอบที่ 45 หลักวิเคราะห์พื้นผิว

ผลงานผู้สร้างสรรคมีลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น ผิวเรียบ ตึง เหตุเพราะในการสร้างสรรคงานศิลปะจะต้องคำนึงถึงเรื่องของพื้นผิวให้เข้ากับเนื้อหา หรือเรื่องราว ผิวเรียบเป็นมันตึง สามารถบ่งบอกถึงความนุ่มนวล ความอบอุ่น และความอ่อนโยน ของผลงาน

ทิศทาง (Direction) หมายถึง ลักษณะที่แสดงให้รู้ว่าการออกแบบนั้นมีลักษณะจูงใจผู้พบเห็นไปในทิศทางใด และให้ความรู้สึกว่าการออกแบบนั้นมีลักษณะเช่นใด นอกจากนี้ การออกแบบโดยคำนึงทิศทางนี้จะช่วยให้รู้สึกเคลื่อนไหวได้ด้วย

ภาพประกอบที่ 46

หลักวิเคราะห์ทิศทาง

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์นั้นมีทิศทางของรูที่ชัดเจนเพราะจากลักษณะรูปทรงเป็นลักษณะของการโยน เหวี่ยง ของรูปทรงทำให้มีทิศทางสองด้านคือ พุ่งไปข้างหน้า พุ่งสูงขึ้นทางด้านบนจึงทำให้ผลงานเกิดทิศทางที่น่าสนใจมากขึ้น ทิศทางที่เกิดขึ้นภายในงานของผู้สร้างสรรค์นั้นเกิดขึ้นตามลักษณะการ เหวี่ยง การโยน ให้ดูเหมือนการเคลื่อนไหว ของการหยอกล้อกันของสองบุคคลนั้นคือแม่กับลูก

ทัศนธาตุและรูปร่างรูปทรงทรงเหล่านี้ถูกสร้างสรรค์ด้วยอุดมคติและสร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยใช้ อารมณ์ความรู้สึกภายในบวกเข้ากับเนื้อหาที่ได้แรงบันดาลใจของผู้สร้างสรรค์และการใช้เทคนิคที่เฉพาะตัว สร้างรูปทรง เพราะผู้สร้างสรรค์ทำงานอยู่บนรูปอุดมคติ หรือ idealism ตามแนวความคิดและเรื่องราวที่ได้รับแรงบันดาลใจ

4. หลักการวิเคราะห์เนื้อหา

แนวความคิด ผู้สร้างสรรค์มีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่อง แม่ลูกสายใยแห่งรัก เพราะสายใยความรักของแม่ นั้นเริ่มจากการดูแล การเอาใจใส่ ความอ่อนโยน ปลอดภัย การมอบความอบอุ่นให้แก่ลูก ตั้งแต่ทารกจนเติบโตใหญ่ แต่ว่าด้วยความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมักจะเพิ่มมากขึ้นด้วยกิจกรรมต่างๆที่ทำได้ทำร่วมกัน เพราะกิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เราใกล้ชิดผูกพันกันมากขึ้น และในวัยเยาว์เป็นช่วงเวลาที่ได้สามารถจดจำเรื่องราว ความอบอุ่น รวมถึงคำสอนได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้สร้างสรรค์จึงนำความประทับใจในการแสดงออกของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกันกับแม่เมื่อวัยเยาว์ มาเป็นสื่อแทนในการนำเสนอเรื่องราวของแม่ลูกสายใยแห่งรัก

แนวเรื่อง ผู้สร้างสรรค์ได้แนวเรื่องเกี่ยวกับแม่ลูกสายใยแห่งรัก ความรัก ความห่วงใย ของแม่ที่มีให้แก่ลูก มาสร้างสรรค์ให้มีความรู้สึกในทางบวก(Positive) คือความรักที่มีโดยไม่มีที่สิ้นสุด ออกมาในประเภทผลงานประติมากรรม

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง แม่ลูกสายใยแห่งรัก (Loving Interconnection of Mother and Child) เป็นการนำเสนอแรงบันดาลใจจากสายใยความรักของแม่ นั้นเริ่มจากการดูแล การเอาใจใส่ ความอ่อนโยน ปลอดภัย การมอบความอบอุ่นให้แก่ลูกตั้งแต่ทารกจนเติบโตใหญ่ แต่ว่าด้วยความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมักจะเพิ่มมากขึ้นด้วยกิจกรรมต่างๆที่ได้ทำร่วมกัน เพราะกิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เราใกล้ชิดผูกพันกันมากขึ้น และในวัยเยาว์เป็นช่วงเวลาของเด็กสามารถจดจำเรื่องราว ความอบอุ่น รวมถึงคำสอนได้อย่างรวดเร็ว ในการแสดงออกของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกันกับแม่เมื่อวัยเยาว์ มาเป็นสื่อแทนในการนำเสนอเรื่องราวของ แม่ลูกสายใยแห่งรักผู้สร้างสรรค์จึงสร้างสรรค์เป็นผลงานประติมากรรมแบบสัจนิยม (Realism) โดยใช้สรีระและการแสดงออกของกิจกรรมแม่กับลูก และผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์และสร้างสรรค์รูปทรงรูปร่างที่มีเรียบง่าย

โดยผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาตามแนวทางขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ทั้งหมดที่ผ่านมาทำให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ ไม่เพียงแค่นั้นกระบวนการทำงานสร้างสรรค์เท่านั้นรวมถึงการใช้ชีวิตของผู้สร้างสรรค์เองด้วย เมื่อเกิดการเรียนรู้ย่อมทำให้เกิดการพัฒนาในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จนนำไปสู่การบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ใ่ว่างระบบในภาคเอกสาร

จากการทำงานศิลปนิพนธ์ ผู้สร้างสรรค์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทั้งภาคชิ้นงานจริงและภาคเอกสารจะสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาศิลปะทัศนศิลป์ได้ และไม่ว่าคุณค่าของผลสำเร็จจะอยู่ในระดับใดผู้สร้างสรรค์จะนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

ด้านวัสดุ ข้อดี ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้วัสดุปูนปลาสเตอร์ ซึ่งมีความงามในตัววัสดุอยู่แล้วทำให้ตัวผลงานออกมาดูเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ง่ายต่อการขัด และราคาไม่แพง

ข้อเสีย ปูนปลาสเตอร์เป็นวัสดุที่ต้องใช้เวลาในกระบวนการขัดแต่ง เพราะต้องรอให้ตัวงานแห้งถึงจะขัดง่าย ปูนปลาสเตอร์ เป็นวัสดุที่ค่อนข้างเปราะยากต่อการเคลื่อนย้าย

วิธีแก้ไข เพิ่มระยะเวลาในการทำงานมากขึ้นเพื่อเผื่อเวลาในการขัดแต่งและใช้เครื่องทุ่น

แรง

ด้านเทคนิค ข้อดี เทคนิคปั้นหล่อเป็นเทคนิคที่สามารถกำหนดระยะเวลาการทำงานได้

ข้อเสีย เทคนิคปั้นหล่อเป็นกระบวนการที่ใช้เวลาในเวลาในการทำงานค่อนข้างมาก ตั้งแต่กระบวนการแรกยันกระบวนการสุดท้าย ระหว่างการทำงาน ก็จะมีปัญหาเล็กบ้างใหญ่บ้าง เช่น โครงแกนเหล็กข้างในตอนปั้นจะรับน้ำหนักได้ไหม ดินร่วน ดินเหนียวที่เตรียมไว้สำหรับปั้นไม่พอ จึงเกิดปัญหาในเรื่องของเวลาที่ตั้งในการปฏิบัติงานไว้

วิธีแก้ไข ทำโครงสร้างหรือแกนโครงปั้นให้แข็งแรง มั่นคง เตรียมดินให้มากพอที่จะปั้น

งานแต่ละชิ้น กำหนดเวลาและระยะเวลาการทำงาน

ความคิด ข้อดี ผู้สร้างสรรค์ทำงานอยู่บนพื้นฐานของการคิดบวก ทำให้มีความสุขกับการทำงานศิลปนิพนธ์

ข้อเสีย ผู้สร้างสรรค์ยังคงมีความคิดติดกับรูปร่างของคนอ้วนที่เกิดจากการจินตนาการเองว่าต้องเป็นแบบนี้ ออกมาเป็นแบบนี้ โดยอิงจากภาพถ่ายน้อย ผลงานจึงออกมาแบบกึ่งๆอุดมคติ กึ่งเหมือนจริง

วิธีแก้ไข ฝึกฝนในการคิดและศึกษางานศิลปะเพิ่มเติมเพื่อพัฒนางานในชุดต่อไป

พื้นที่ปฏิบัติงาน ข้อดี สามารถเข้าใช้ได้ตลอด 24 ชั่วโมงและมีอุปกรณ์ให้ยืมใช้ได้

ข้อเสีย เนื่องจากพื้นที่เป็นที่โล่งบุคคลภายนอกสามารถเข้ามารบกวนตอนทำงานได้ อุปกรณ์ในการทำงานที่ทางคณะมีก็ไม่เพียงพอต่อนักศึกษา แสงสว่างไม่เพียงพอ และไฟฟ้าในการทำงานไม่พอต่อนักศึกษา

วิธีแก้ไข พยายามทำงานให้เสร็จภายในเวลากลางวันเพื่อการมองเห็นที่ดี ต่อไฟฟ้าส่วนที่
นักศึกษาเองจำเป็นต้องใช้ และหาซื้ออุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอ

บรรณานุกรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หนังสือศิลปะและสุจิบัตรศิลปนิพนธ์

ชลุด นิมเสมอ,(2539),องค์ประกอบของศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด

มัย ตะตียะ. ประติมากรรมพื้นฐาน . พิมพ์ครั้งที่ 1. หจก.เอมี เทรดดีง

วุฒิ วัฒนสิน.ประวัติศาสตร์ศิลปะ.กรุงเทพฯ:ศิลปประภา,2552

ART RECOED .เรื่องต้อรู้ของประติมากรรม.ฉบับ 13:26 บริษัทอัมรินทร์นู้คเซ็นเตอร์

เงาสะท้อนแห่งความปรารถนา ของ นนทิวรรณ จันทนะพะลิน , 2544

แหล่งอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต

<http://th.wikipedia.org/wiki/ความรัก>

<http://www.thaihof.org/main/article/detail/3561>

<http://www.mh.ac.th/StudentWorkM6/siriyaweb62/what%20art.htm>

<http://www.thaiartproject.org/sao.html> ภาพผลงาน อาจารย์เสาวภา จิเชียรเขตต์

ประวัติของผู้สร้างสรรค์

ชื่อ - สกุล นางสาววิจิตรา จำปาสุข
 เกิด 1 เมษายน 2536
 ที่อยู่ 72 ม.10 ต. ตำราญ อ.เมือง จ.ยโสธร 35000
 โทร. 095-6828929 , 096-8368456
 E-mail. bubblemay.wj@gmail.com

ประวัติการศึกษา

- 2547 ประถมศึกษาโรงเรียนยโสธรวิทยาคาร
- 2548 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนยโสธรพิทยาคม
- 2550 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนยโสธรพิทยาคม
- 2554 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาศิลปะและการออกแบบ สาขาทัศนศิลป์
 วิชาเอกประติมากรรม มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก